Nagyvárad, 1897. III. évfolyam 127. szám. Csütörtök, junius 3.

Előfizetési árak:
A kiadóhivatalban átvéve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 » 50 »
Helyben ha.z hoz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.
Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . 2 » 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apácza u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, junius 2.

A vak tyuk.

Sok mindenfélét össze kell kapargatni a vak tyuknak, mig végre szemet talál, de ha talált, van öröm, még a többi is vigan kotkodácsol, hogy szegény világtalannak is jutott valami, neki is van jó napja.

Mennyit kapargatott már a mi kormányunk. A vederő vitánál ki kaparta a 25-ik §-t biz ez konkoly, az után egy téli választást, félig megfagyasztott választokkal, biz ez sem tiszta buza, azután az egyház politikát, ez sem enni való, azután a mostani választást 300 kormánypártinak kinevezett honatyával — biz ez is csak polyva, azután az inkompatibilitás illuzóriussá tételét, az után a sajtó szabadság elleni 16 §-t azután a pozsonyi skandaliumot, az után csak a jó Isten és Bádeni által sejtett perczent mennyiségét a kvótának, ez még mind csak por és szemét s most! — most a katonai javaslatokat.

Szemet lelt a vak tyuk; amit idáig össze kapart, el van feledve mind s a többi vak tyukok nagyot kárálnak örömökben, hogy felderült végre a szegény világtalannak — szemet talált szegény.

Még alig ismerik vidéken a katonai javaslatokat, már, meg indult a mü lelkesedés s akik oly szépen lapitottak, mikor a kvótáról volt szó, most sietnek gratulálni, majd el ütve egymást lábaikról

Kinek gratulálnak ? Bánffynak. Miért gratulálnak éppen neki ? Engedelmet kérünk ezt azok sem tudják, akik gratulálnak, annál — kevésbbé — tudjuk mi. Csak sejtjük, hogy gratulálnának ők bár kinek, ha esetleg miniszterelnök s ha ott fent óhajtják s a körülmények megengedik.

A kormány, ha a maga vizén halászik, bizony nem igen tud egyebet kifogni gyenge ebi halaknál, melynek pedig az sem örül, akinek adják, a kövér potykák az ellenzék halas tavából orv halásztatnak el általa.

Tudja az egész ország, mily őszintén követelte Apponyi a magyar katona akadémiát. Tessék elolvasni a fuziós időjárásban megjelent lapokat, a kormánypártiakat is, ezek is hullatták a krokodil könnyeket, hogy Apponyi mereven ragaszkodva ábrándjához, — a magyarkatonai akadémiához — lehetetlenné teszi a fuziót.

Apponyi hallgatta a krokodiliákat s haladt a maga utján.

Mikor Tisza bukandó volt, elő halászta szegény boldogult Irányi százszor leszavazott javaslatát a polgári házasságról. Tisza megbukott — a javaslat át ment s a mü lelkesedés hulláma fehérre mosta a kimult miniszterelnököt.

Vajjon mi ütött Bánffyékba, hogy most Apponyi százszor eltemetett javaslatát kapják elő ? Nem bukatik-é általa is ? Talán nem. Hiszen jól esik a magyarnak a mézes madzag, rántsuk végig a száján, hátha nem érzi majd a kvóta falat kozmás voltát Hadd kezdje meg a fizetést a maga hasznának czime alatt, majd ugy könnyebben juttat a kvótába is, ha már bele is jött a fizetésbe.

De tekintsünk el az inditó okoktól, nézzük hát magát a javaslatot.

Ami a magyar katonai iskolákról szól, arról, hogy ezután évenkint 300 magyar ifju lehet tisztté — ez az Apponyi kivánsága — a sokszor leszavazott ábránd. Ezért tessék Apponyinak köszönetet szavazni s egyszersmint őszinte kritikát mondani a kormányra, mely erőszakkal össze törte azt a pártot, mely a mostani nagy öröm okát e javaslatot szivós kitartással felszinre hozta s ott tartotta.

Amit az első 3 §-ban beszél a javaslat az helyes és szép. Valóságos rózsaszin pápaszem, melyet rá huznak a jó magyar orrára, hogy ne lásson tovább az orránál, vagy ha lát mindent rózsaszinben lásson. Pedig!

És ez a pedig fontos dolog. A 4 § második kikezdése szerint ugyanis a honvédnevelő és képző intézetekből tisztek és hadapródok kivánságuk szerint a a közös hadseregbe is léphetvén, e pont szerint a közös hadsereg követelményeinek megfelelő módon óhajtják az ifjakat nevelni.

Hát ez bizony annyit jelent magyarul, hogy a saját pénzünkön előképző iskolát és szélesebb körü propagandát csinálunk — a közös hadseregnek.

Mert ne higyje senki, hogy valami sovoniszta szellemben fogják nevelni azt a 300 magyar ifjut. Nem gondolhatjuk, hisz a kormány is borzad mindenféle sovinisztáskodástól. Olvassuk csak ezeket a mondásokat. »Arend bontó neveletlenség

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

A meglepetés.

Gyp-től.) Ford: – plex.

— Hát nincs ennek a leánynak egy csepp önállósága.! S nem is lesz soha

— Ezt nem lehet előre tudni.

— Ez a leány határozatlan, félénk ijedős, örökké egy nézeten van a környezetével: igazán szánalmas egy állapot!

— Ugyan mama, hisz akkor neki nagyon is szerencsés vérmérséklete van.

D' Orceyné asszony vállát vonogatta s kérdé:

— Szerencsés-e ? Hogy érted ezt ?

— Hisz talánesak ez a legjobb rá nézve; mert minél inkább alárendeli magát az ember a mások akaratának, annál könnyebb és boldogabb az élete.

— Azt hiszed ?

— Akaratbeli gyengeség öt éveskorban ! jegyzé meg nevetve D' Orcy.

— A kor itt mellékes; midőn te öt éves voltál olyan keményen lépkedtél, mintha át akartad volna törni a föld kérgét, s ha én vagy pedig atyád előled valamit elvettünk, csomókban tépted ki a hajat fejünkből !

— Ugy látszik remek egy fiu lehettem!

D' Orceyné asszony büszke megelégedett tekintettel szemléte fiát.:

— Pompás gyermek voltál fiam, node most is az vagy te!

— Igen negyven hét esztendős gyerek.

— Csak azt akartam mondani, hogy mindég olyan egézséges és erőtelyes fiu, voltál, mint most: mig ennek a szegény, kis Miettének olyan kis törékeny csontjai és gyenge izmai vannak mint a czérnaszál.

— Légy csak nyugodt, majd később menni fog minden magától.

Ekkor lépett be Miette, követve attól a lánytól a ki felnevelte. Csinos szépruhájú lányka volt szelid kék szemekkel, komoly kifejező szájjal, de kissé közönyös és állmatag kinézéssel. Az özvegy felé közeledve igy szólt:

— Ugy-e nagymama magammal vihetem az uj labdámat az erdőbe?

— Miért kérded ezt?

Miette lopva tekintett peszrájára és igy szólt:

— Vinczeneria azt mondja hogy ott egy bakk kecske van, és szét tépheti azt.

— Akkor hát ne vidd !

— De nekem nagy kedvem volna.

— Vidd hát a régit !

— Oh a régi már csunya!

— Egész jó még az!

— Nekem már nem tetszik!

A lány csak szeliden mondott ellent az ő sajátságos tekintetü tiszta szemeivel.

Az özvegy fel akarta haragitani és megtagadta óhaját:

Eh indulj Vinczeneria után, ne várasd a kocsit!

A kicsi felhagyott minden ellenszegüléssel megfordult és az ajtónak tartott,

— Hovámégy? kérdé a nagymama.

— Miette kaczagva felelé.

— Megyek a régi labdámért, mert az ujat vinnem nem lehet.

D' Orceyné asszony csüggedten tekintett a fi felé,

— No most magad is láthatod.! Egyáltalán semmi féle akarat! Egy igazi női természet, Kérdezd csak a nagybácsit nincs-e igazam

És egy szép öreg ember felé fordulva, a ki eddig némán hallgatta a beszédet, kérdé:

— Ugy-e ugy van?

— Soha sincs igazad, mikor a kis tündérkéről rosszat mondasz.

— Hisz én semmi rosszat sem mondtam felőle, én a tiszta igazságot mondtam.

— Azért ő mégis csak jó gyerek marad·

— Oh igen kedves jó gyermek ő, de hiányzik belőle minden akarat olyan mintha aludna.

A tábornok közbeszólt:

— Majd meglátjátok még mekkora megleretést szerez még nektek a kis tündérke!

* * *

Miette nőtt is nagy leány lett, magas és sugár, gyengéd finom arczocskával, de ennek daczára is a régi maradt, a mi az akarat hiány telyességét illeti.

és butaságban sinylődő kiskoruság.« »Leghatározottabban szégyenkezünk a buta sovinizmus kitörései miatt.« »A buta elfogultság kihágása.» »Hol van az az eszeveszettség, mely éppen ez időben akarja proskibálni a német kulturát.«

Ezek a czitátumok a »Nemzetből« vannak kiseperve, de van még benne több is. A szép titulosok a töntetést rendező jogászok és ujságíróknak szólnak, a védelem a német szinháznak, a düh a német szinház kipusztitásáért öntötte el a papiros »Nemzet«-et.

Ha jól emlékszünk a magyar zászló meggyalázása idején a Zenda Veszta hitelességéről, vagy ilyesmiről irt vezérczikket igen szemérmetes stylusban a félhivatalos.

Ilyen gondolkozás árad szét a kormány félhivatalossából, pedig belőle minden a kormányon keresztül árad. Micsoda magyaros szellemben lesznek tehát nevelve a »közös hadsereg óhaja szerint« az ifjak ?

Maga Apponyi és pártja is elismeri, hogy ennek daczára is a javaslat jó, vagy mint Bolgár mondta becsületes; meg is fogja szavazni azt a nemzeti párt még részleteiben is. Van azért ok az örömre De éppen annak a pártnak szavazni köszönetet, mely egy évtizeden át leszavaztatta e javaslatokat, annak a kormánynak, mely itt csak végrehajtó eszköz, a javaslatok értelmi szerzőjéről pedig megfeledkezni — hálátlanság.

Apponyinak és pártjának érdemét a kormánynak szavazott köszönetek nem fogják elhomályositani. *P—y.*

Uj idők, uj emberek.

Politikai körökben nagy feltünést keltett, hogy a kormánypárt legolvasottabb lapja a napokban azt irta, hogy az uralkodó Szilágyi Dezső házelnököt és Széll Kálmánt Bécsbe hivatta és vasárnap külön audienczián fogata. A hivatalos dementi, mely a feltünő hirt nyomon követte, nem volt képes annak utóhatását elenyészteni, mert az a körülmény, hogy a tényt a kormány párt egyik legolvasottabb orgánuma lanszirozta, határozottan arra mutat, hogy a Bánffy — kabinet a liberális pártban a talajt lába alól elvesztette.

ORSZÁGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, junius 2.

A folyosón Széchenyi Ödön gróf pasa hatalmas alakja keltett föltünést. Bánffy miniszterelnök őt látogatta meg a miniszteri szobában. A folyosón elfogták az ismerősei. Podmaniczky Frigyes báró átölelte nagy gaudiummal:

— Szervusz Ödönkém! Hozott Isten! Pompás szinben vagy!

A basa derülten felelte:

— Hála az égnek semmi bajom.

A képviselők ekkor előre tolták az öreg Janicsáryt, akit beczéző nevén »agának« tisztelnek és igy mutatták be őket egymásnak:

— Gróf Széchenyi Ödön basa — Janicsáry Sándor aga.

Az »aga« jókedvüen fogott kezet Széchenyivel:

— Allah hozott közénk, testvér!

*

Az ujságirók és függetlenségi képviselők az ujabbi tüntetésről és a tegnap este elfogott ujságirókról beszéltek, akiket ma délig is fogva tartottak. Magyar Gyula, a Hazánk segédszerkesztője, tegnap a német előadás alatt elkiáltotta magát:

— Nem birom hallgatni a német szót! Fogjanak el hamar.

Abban a perczben nyakon csipték és vitték a rendőrségre.

Amire Keszler József, a kitünő humoru kritikus mosolyogva jegyezte meg:

— Még ilyen gyorsan nem egyhamar teljesült magyar ember kivánsága.

*

A teremben *Barta* Ödön, a Kossuth-párt fiatal financzierje beszélt és hire futott, hogy két óráig folytonosan beszélni fog. Épen elhallgatott, mikor a Házban éljenzés hangzott fel. Barta Ödön meglepetve tekintett föl, akkor látja, hogy a karzaton Széchenyi basa kezét katonásan fejéhez emelve köszöni meg az ovácziót.

*

Barta Ödön pártja zajos helyeslésében fejezte be beszédjét. S ekkor *Zsigárdy* Gyula emelkedett szólásra a jobboldali hegyen. Csodálatos beszédet mondott, melyet a baloldal helyeselt és éljenzett, — a jobboldal pedig eleinte mélységesen hallgatott. De csakhamar észrevették, hogy a balmező éljenzésében nincs köszönet. mert nyomában felhangzott a kaczagásuk is s ekkor a jobboldal is kezdett helyeselni és éljenezni. A képviselő ur sok mindenről beszélt. Egymásután szólt a természetről, a becsületről, majd hirtelen áttért a szamarakra és az összetört fazokakra.

Fejét és kezét büszkén fölemelve, szólt Szent Istvánról. Róma bukásáról.

— Éljen Hombár Mihály hangzott balfelől és rázugott a balmező éljenre.

Zsigárdy képviselő ur, tovább beszélt a füszálakban jelentkező istenről, a politikai bőrze ördöngős mesterségéről, a középkorról, a virágról és gyümölcsről, — s végül elfogadta a javaslatot.

Nagy helyeslés támadt jobbról, egész tábor gratulált a szónoknak, mig a baloldal azt se tudta hova legyen nevettében.

*

A képviselőház mai ülése délelőtt fél 11 órakor kezdődött.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: gróf Teleki Sándor, Molnár Antal és Lakatos Miklós.

A kormány részéről jelen vannak: báró Bánffy Dezső miniszterelnök, Erdélyi Sándor, Lukács László, Perczel Dezső.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesitik.

Elnök: jelenti, hogy Zmeskál Zoltán egészsége helyreállitására öt heti szabadságot kér. Megadatik.

Bemutatja a kalocsai biróságok és ügyészségek kérvényét a nyugdijtörvény módositása iránt.

Bemutatja a Pécsett tartott népgyülésnek Hoch János képviselő által beadott kérvényét a bünvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat ellen. A törvényjavaslat napirenden lévén, a kérvényt leteszik a Ház asztalára.

Elnök: Az interpellácziós könyvben fel vannak véve: Mócsy Antal, Rátkay László — a német szinielőadásoknak egyszersmindenkorra leendő beszüntetése tárgyában és Lepsényi Miklós.

Az interpellácziók az ülés végén fognak megtétetni.

Következik a napirend: A bünvádi perrendtartás életbeléptetéséről szóló törvényjavaslat tárgyalása.

Bartha Dezső: A magyar állampolgár nem egyéb a mai világban, mint misera plebs contribuens s a háromszinü zászló, amelyért annyi vér folyt, nem egyéb, mint háromszinü rongy. Beszél az esküdtszéki intézményről, amelyet a törvényjavaslat értelmében a legalacsonyabb fokra sülyesztenek le. A főispánok kezébe lesz

---

Kevés barátai voltak s ő szerette azokat a nélkül hogy külső jelekkel is elárulná iránt uk való szeretetét, szerette őket biztos, nyugodt vonzalommal.

Nem nagyon kedvelte a fiatalok társaságát mert ellenszenvet érzett a kaczérság és csábitás iránt. Szeretetre méltó és jóindulatu lévén azok iránt, ja kik nem voltak »jelöltek« gyakrabban védelmébe vette rokonait a nagymama ellen a ki velük mérgelödött, avagy csendesitgette nagybátját Champrent mikor ez haragra lobbant unokaöcsese Jean miatt, a ki sehogysem akart megmaradni katonáéknál.

— Hiszen semmije sincs ennek a tökfejünek orditá a tábornok dühöngve — mivel akarja kezdeni az életet ?

És midőn Miette a felelettel adós maradt, türelmetlenül kérdé tőle nagyanyja:

— Csak nem mennél egy katonatiszthez? Miette nem tudta, mit válaszoljon e beszédre, azért kitérőleg dünnyögött:

— Nem vagyunk még a házasságnál sem Paul sem Jacques, sem pedig én magam !

— Azt hiszed tán, hogy a te unoka testvéreid olyan könnyen házasodhatnának a mai időben, pénz nélkül ?

— De nekem csak elég pénzem van, nagymama. Ugyan mond csak mennyi van tulajdonkép!

— Neked sok pénzed van fiam. Nyolcz millió az anyád után, de ez mit sem használ a te unokatestvévreidnek.

— Ez csakugyan igaz, felelé csüggedten

* * *

Tavaszkor mielőtt Párist az emberek odahagyták volna, észrerette Miette, hogy az ő nagyanyja és nagybátja különösen kettőt szemelt ki összes udvarlói közzül számára.

Ezeknek egyike 30 éves volt, 200,000 frank évi jövedelemmel rendelkezett, a kit ugy hivtak hogy gróf Luxenit, csinos. intelligens, jó nevelésü férfiu. Ugy látszott. mintha D' Orceyné asszony különösen kedvelné őt. A másik Garehas herczeg igen elegáns sikkes ember volt a kit a felsőbb körökben is szivesen láttak, s a ki elegendőképpen gazdag volt ahhoz, hogy azt ne gondolják, hogy hozományért vágyódik Miette után. Ez D' Orceynénak tetszett, és a tábornoknak. A fiatal leány mind a kettőjük iránt ugyanazzal a bünös barátsággal viseltetett, egyáltalában sem látszott észrevenni gyakoribb látogatásaikat.

Midőn D' Orcey-ék a vidéken megszállottak Harehas és Luxenit is kimentek, hogy a vidéki élet egyhanguságát felderitsék, D. Orceyné asszony és fia türelmetlenül várták a Miette nyilatkozatát, ez azonban észrevéve a dolgot, óvakodott attól, hogy a támadót megkezdje az udvarlók ellen. Ettől azonban igy sem szabadulhatott.

Egy este a márki anyja és nagybátja jelenlétében a fiatalok udvarlására terelte a beszédet. És midön Miette uéma és határozatlan maradt a nagymama igy folytatta —

Nagyon kérlek Miette határozd el magadat valamire, ők a versenyekig itt maradnak. Még tizennégy nap! Ez elég hosszuidő. Tizennégy nap! Itély gondolkozzál, és azután határozz ! Csak azt az egyet igérd meg nekem hogy a versenyek estéjén a bál után közölni fogod velem hogy mit határoztál.

A versenyek napja elérkezett s Miettd terveit még sem lehetett kifürkészni.

— Képes vagy kitálálni ? Kérdezte Champrau az ő unokaöescsétöl Jeantol.

— Kitalálni? ugyan mit?

— Hogy kire esik a Miette választása ?

— Én nem tudok semmit ha azonban én az ö helyén lennék, egyiket sem választanám.

— Megtehetnél valamit, tudod mit? Kicsalogathatnád, kivallathatnád őt

— Én? Micsoda jogon? A pokolba zavarna engemet!

— Nem. Neked biztosan válaszolna,

— Dehát mégis csak nehéz állapot egy fiatal embernek,

— Lássuk csak. Te unokaöesém vagy nekem ugy szólván cuzénja neki. Ő már régóta ismer téged s e mellett még szóba sem jöhetsz abba kérdésben. Mond meg neki, hogy a nagyanyjától ered az eszme, ki engem bizott meg a dologgal és hogy az én óhajom. hogy te vedd át a megbizást.

— De micsoda megbizást?

— Nos természetes hogy Miette lesz az, a ki ezen az estén a kotilliont vezetni fogja.

adva az esküdtszéki intézmény s az esküdtszék ugy fog itélkezni, ahogy a főispánok akarják. De azért ennek a biróságnak népbiróság lesz a neve s nemsokára befogják bizonyitani, hogy a népnek nincsen abszolute semmi jogérzéke. (Ugy van! ugy van! a baloldalon.) Azt fejtegeti ezután, hogy a hivatalnoki kar, amely — tisztelet a kivételnek — mindég és mindenütt a kormánynyal tart, be van véve az esküdtképes egyének közé. Milyen lesz — ugymond — az az esküdtszéki intézmény, amelynek keretében a kormány, vagy a főispánok szeszélyétől függő hivatalnokok fognak itélkezni az állam polgárai felett. Az adóczenzusról beszél ezután, amelyet tulmagasnak tart. Hiszen igy az adófizető polgárok nagy része ki lesz zárva az esküdtképes emberek sorából. Már most azt kérdi, hogy milyen az az intézmény, amely a kisgazdákat és kisiparosokat kizárja a legszentebb polgári jogok gyakorlásából, csak azért, mert nem részesülhetnek elegendő földi javakban. Az ilyen törvényjavaslatról nem lehet másként beszélni, mint a legnagyobb gunybangján. Kéri a minisztert, mondja meg, hogy a közvéleménynek melyik megnyilatkozása adott olyan nagy lökést az ő elhatározásának. (Nagy derültség baloldalon.)

Helyteleniti a miniszternek azt az eljárását, hogy a közvélemény köpenyege mögé bujik akkor, amikor a legnagyobb merényletet követi el éppen a közvélemény ellen.

Barabás Béla: Beszélhetsz jó vitéz! (Nagy derültség.)

Bartha Ödön: A miniszter ur álczég alatt az egész szabad sajtó intézményét tönkre akarja tenni. (Erdély miniszter ásit.)

Horváth Ádám: Menjen a vigszinházba ásitani! (Derültség.)

Bartha Ödön: (Ebben a pillanatban lép be gr. Széchenyi Ödön pasa, a szultán főhadsegédje a karzatra. A baloldalon élénk éljenzés támad. amit Széchenyi pasa szalutálva köszön meg.) Sulyos vád hull annak a fejére, a ki a szelekcziót megalkotta. Inkább lemondana azokról a czélokról egészen, amelyekért egész életén át csendesen küzdött, minthogy ezek a czélok ilyen módon valósuljanak meg. A törvényjavaslatot általánosságban sem fogadja el. Határozati javaslatot terjeszt be, hogy a miniszter terjessze a Ház elé azokat az adatokat, amelyekkel bebizonyithatja, hogy az esküdtszéki intézmény a magánbecsületsértéseknél alkalmatlannnak bizonyult. (Éljenzés baloldalon.)

Zsigárdy Gyula: Dicséri a törvényjavaslatot s azt mondja, hogy a miniszter, amikor a javaslatot készitette, számolt a magyar nemzet természetével. Felhozza Nagy Lajost, az igazságos Mátyást. (Nagy zaj, mozgás baloldalon.)

Közbeszólások: Ez a vezérszónok?

Zsigárdy Gyula: Arról beszél, hogy a jelemképződést elő kell segiteni a népben, arra pedig az esküdtbiróságról szóló törvényjavaslatot kiválóan alkalmasnak tartja. (Derültség balról.) Ő nemcsak a sajtószabadságért, hanem az egész népszabadságért küzd. (Ugy van, ugy van baloldalon. A baloldal különben a szónok egész beszéde alatt gunyosan helyesel.)

Tóth János: Éljen dr Hombár!

Zsigárdy Gyula: A sajtónak felelőssége nem lesz a javaslat által nagyobb, csak a felelősségre vonás módja lesz könnyebb, egyszerübb. (Nevetés, derültség balról.) Ha a sajtónak jobban kell vigyázni a magánbecsületre, ezáltal csak munkája fog tökéletesedni. Végül kijelenti, hogy a törvényjavaslatot elfogadja.

Elnök: Az ülést 5 perczre felfüggeszti.

Szünet után br. *Bánffy* Dezső felel gróf Benyovszkynak III. Béla király temetése ügyében hozzá intézett interpellácziójára. Elmondja a csontok felfedezésének történetét. A csontok 1883-ban kerültek a Mátyás templomból a nemzeti muzeumba. A végleges eltemetésre vonatkozólag kijelenti, hogy gondoskodás történt az iránt már régebben, hogy a csontok ujra a Mátyás templomban helyeztessenek el. Időközben az történt, hogy a király végleg eldöntötte a kérdést. Eldöntötte pedig a következő leirattal: (olvassa) Kedves br. Bánffy . . . (Nagy derültség.) A kormány ezen leirat szerint fog intézkedni s kéri a Házat, hogy válaszát tudomásul vegye.

Gr. Benyovszky Móricz a választ örömmel veszi tudomásul.

Elnök: Következnek az interpellácziók. Előbb azonban a holnapi ülés napirendjét óhajtja megállapitani.

Horánszky Nándor: Az iránt szeretné tájékoztatni a Házat, hogy a Ház az ünnepek alatt milyen szünetet élvezzen.

Br. *Bánffy* Dezső javasolja, hogy szombattól szerdáig tartson a pünkösdi szünidő.

A Ház a javaslatdt elfogadja.

Következnek az interpellácziók:

Mócsy Antal: A büntető törvénykönyv 248-ik §-ának alkalmazása iránt interpellálja a belügyminisztert. Azt kérdezi a minisztertől, hajlandó-e intézkedni az iránt, hogy a szemérmet sértő nyomtatványok, könyvek és képek árusitása és terjesztése megakadályoztassék s ezeknek terjesztői megbüntettessenek. Minden kereskedés tele van szeméremsértő könyvekkel és képekkel. Azóta van ez igy, amióta a Rigó Jancsi-féle kultusz lábrakapott nálunk. A rendőrség és a sajtó e tekintetben kötelességmulasztást követ el.

Rátkay László interpellácziója

Interpelláczió a belügyminiszterhez:

1. Vnn-e a belügyminiszter urnak hivatalos tudomása arról, hogy a fővárosi vigszinházban német szinielőadások tartatnak, hogy ezen előadások botrányokat okoznak és csak rendőri oltalom mellett tarthatók meg.

2. Megvan-e győződve a belügyminiszter ur arról, hogy a német szinészet a magyar szinészetet és vele a magyarnyelvet is veszélyezteti?

3. Megvan-e győződve a belügyminiszter ur arról, hogy a fővárosba az oly német nyelvü szinielőadások — bármely szinházban legyenek is tartva, a jövőben is mindig botrányokat fognak előidézni?

4. Szándékozik-e ez okból intézkedni, hogy a jövőben a magyar fővárosban egyetlen szinházban sem engedtessék meg, hogy német nyelvü szinielőadások tartassanak?

5. Végül szándékozik-e a fővárosi államrendőrséget utasitani, hogy a fővárosban levő orfeumok és dalcsarnokokban a bevégzett cselekményü előadást feltétlenül tiltsa el.

Lepsényi interpellácziója.

van-e tudomása miniszter urnak arról, hogy a budapesti egyetem bölcsészeti karán 1896 áprilisban Török Károly tudor jelöltet Ponori Tewrewk Emil vikarius elnökletete alatt Filarszky Nándor nevü ur vizsgálta tudori szigorlaton, a ki sem rendes, sem rendkivüli tanárrá nincs kinevezve Ő felsége által, holott a szabályzat ezt megkivánja.

2. A budapesti tanárvizsgáló bizottságban 1896 szept. 29-én Pásztor István tanárjelöltet ugyancsak ő vizsgálta, holott nem tagja a bizottságnak.

3. A gyógyszerészi előszigorlatoknál 1896 junius 8, 9, 10-én ugyancsak ő elnökölt és buktatott meg 19 jelöltet, azonban egy általa előkészitett egyént átbocsátott.

4. Ha nincs tudomása, szándékozik e esetleg büntéti birósági vizsgálat közbejöttével hiteles értesitést szerezni, a bünösöket megbüntetni, a bizonyitványokat megsemmisiteni és e följelentése miatt méltatlanul üldözött Szemjó Lajosnak elégtételt adni.

Az interpellátzióra a miniszter az érdemtől teljesen elütően s a legnagyobb idegességgel felelt.

A szabadelvüpárt üdvözlete a miniszterekhez.

A nagyváradi szabadelvüpárt minden alkalommal mód nélkül igyekezett bizalom- és szeretet nyilvánitásával a kormány zsámolyához, ha erre mód nyilt. Most is kapva-kapott az alkalmon, hogy a Bánffy-kabinet által a kvóta

---

Jaj Istenem, jól van no, ha máskép nem lehet. Dehát mikor akarja, hogy beszéljék vele Hiszen csak nem kérdezhetem meg őt e felöl nyilt társaságban!

— A verseny után ajánlod fel neki karodat egy körsétára.

— És valyon ildomos dolog lesz ez?

— Oh hogyne hogyne!

— Persze majd hogy el nem felejtettem hogy magam nem is számitok!

* * *

Az első futam után Jean de Champren Miette felé közeledett, és karját ajánlotta neki, hogy a versenytér körül egy kis sétát tegyenek együtt. D. Orceyné asszony Luxenil-nek az ő kedvenczének karjába fogódzott, és kimért távolságba követte őket.

— Miette nagysám, Kérdé Jean egy kissé zavartan. azt a megbizást kaptam, hogy egy kijelentést tegyek kegyednek ez azonban bizonyára sajátságosnak tünik fel kegyed előtt.

Ez kiváncsian leste az ifju szavait, nagy szemeit ráfüggesztve. Ő pedig folytatta:

— Nagyanyjának az az óhajtása, hogy kegyed ezen estén azt válasza tánczosául a kotilionban, a kihez férjéhez menni akar.

— Nevetséges eszme a nagymamától. És miért bizták meg ezzel éppen önt?

— Mert azt gondolják; hogy én itt tekintetbe sem jövők továbbá mert kegyednek bizalma van hozzám.

— Igazuk van! . . . . De mégis mondja csak Champron uram, ugyan melyiket választaná Ön a kettő közzül?

— Kedves kisasszony én valóban nem tudom.

— Egyáltalán választana valakit?

— Ismételem hogy nem tudom mit tennék.

— S én — én nagyon tudom, hogy Ön mit tenne.

Jean Champren a nélkül hogy Miettegre tekintene folytatá:

— Mit válaszoljak tehát családjának.?

Telyesiteni fogja e D' Oreeyné asszony kivánságát.?

— Igen telyesitem mi pedig majd megeggyezünk egymással.

— Ah! hebegett az ifju meglepetten, kegyed tehát azt teszi hogy.

— Vagyis hogy ma este határozom el magamat valamire.

Midőn pedig Jean elhallgatott és szomoru lett, hirtelen igy szólt:

— Kérem legyen szives visszavezetni!

A bál előtt Mietta egy pillanatra magához kerette nagyanyját, atzját és nagybátját és igy szólt hozzájuk:

— Jean hiven telyesitette a megbizatást.

— Igen én beleegyeztem a dologba mielőtt azonban magamat valakivel egybefüzném tudni kivánom azt is hogy mi a ti akaratotok

És midőn a zenekar a kotilion első taktusba belofogott Mietta végig lépkedett a tánczteremen és a termet ép elhagyni készülő Jean Schamdren előtt állva maradt.

— Ugyan hát hova indul ön?

— Rettenetes fájdalmam ven le akartam feküdni!

Jean egy kissé sápadt volt.

— Ön tehát éppenséggel nem kiváncsi a dologra? Mondá Mietta mosolyogva.

— Nem kiváncsi? . .

— Igen. Nem kiváncsi megtudni, hogy első lesz az a szerencsés halandó, a ki velem a kotiliont tánczolja?

Jean egyetlen szóval sem válaszolt. Mletta ekkor, kin most mindenki kiváncsi szemekkel csüngött, kezét Jean karjára téve s előtte méiyen meghajolva, az ő ismeretes mély hangján a következőket mondta:

— Ha önnek nem lesz kellemetlen, akkor én Önnel tánczolok.

Gyengéden s hamisan pillantott az elbájolt fiatal emberre és fogai közt mormogá:

— Oh te dőre ifju, te, hát azt hitted, hogy én semmit sem vettem észre?

* * *

Champren tábornok pedig a következő kérdéssel fordult D' Orrey-néhez és a márkihoz:

— No, nem volt igazam, midőn a kis tündérről nyilatkoztam?

emelés ellensulyozására kijátszott tronf felett hozsannát zengjen, s lerakja »soha nem muló« hódolatát a liberális kormány lábaihoz. Tegnap délután a Széchenyiben tartott értekezletet a szabadelvüpárt választmánya, a melyen bizony igen keveset láttunk az »óriási« szabadelvüpárt nagyszámmal biró választmányából. Jelen voltak:

Hlatky Endre, Hoványi Géza, Szász Ágoston, Reismann Mór, Ullmann Izidor, dr. Konrád Márk, Mihelfy Adolf, Farkas Izidor, dr. Friedländer Sámuel, dr. Márkus László, Lovassy Andor, dr. Adorján Ármin, Ternyey Antal, Winkler Lajos, Gábel Jakab, Kaczián Károly és dr. Gyémánt Béla. — Hlatky Endre párt elnök üdvözölvén a megjelenteket, felemlitette a kormány által a magyar katonai akadémia felállitása tárgyában a honvédelmi miniszter által az országgyülés elé terjesztett törvényjavaslatokat. Szükségesnek tartja, hogy a párt meleghangu táviratban üdvözölje a miniszterelnököt s egyben az összkormányt, továbbá külön a honvédelmi minisztert. Dr. Friedländer Sámuel dicsérettől áradozó beszédben fejtegette a javaslatok nagy horderejét s próbálgatta az ellenzék érveit czáfolni. Végre is a Hlatky Endre inditványát fogatták el s a következő két sürgönyt küldték Budapestre:

Nagyméltóságu b. *Bánffy Dezső* miniszterelnök urnak

Budapest.

Nagyvárad város szabadelvü pártjának ma tartott választmányi ülésében hozott határozata folytán annak megbizásából hazafias örömmel ös lelkesedéssel üdvözli a párt Nagyméltóságodat s a magyar kormányt, a katonai akadémiák létesitése tárgyában alkotott törvényjavaslat benyujtása alkalmából.

Hlatky Endre,
a nagyváradi szabadelvüpárt elnöke.

Nagyméltóságu *b. Fejérváry Géza* honvédelmi miniszter urnak.

Budapest.

A katonai akadémiák létesitése tárgyában az országgyüléshez benyujtott törvényjavaslat alkalmából Nagyvárad város szabadelvüpártjának mai napon tartott választmányi üléséből hazafias lelkesedéssel üdvözli Nagyméltóságodat.

Hlatky Endre,
a nagyváradi szabadelvüpárt elnöke.

Br. Dőry József

1836—1897.

Báró Dőry József, Biharmegye és Nagyvárad városának több mint két évtizeden át volt főispánja, tegnap reggel 5 órakor hosszu és kinos szenvedés után jobblétre szenderült.

Az elhunyt rövid jellemzésekép legjobb azt mondani, hogy egyszerü és becsületes férfi volt. Mint egy elszegényedett nemesi család sarja állott be Biharmegye szolgálatába, melynek később főispánjává lett s ezen minőségében, ha nem is jelzik nagy alkotások nevét és működését, de bizonnyára hátrahagyta önzetlen becsületességének és buzgó tevékenységének példányképét, ki teljes életében megfelelni igyekezett azon hivatásnak, melyet főranguja és tehetségei folytán tőle a világ elvárt. Nagyon tevékeny szerepet a társadalomban nem játszott. Inkább visszavonulva, barátai, rokonai és tisztelői között töltötte idejét, főkép nyugalomba vonulása óta, midőn egyetlen szórakozása a séta vagy a Biharfüreden való nyaralás volt.

*

Mint kath. igen buzgó hivő, vallásos ember volt. Az 1870-iki kath. autonomiai kongresszusnak egyik választott tagja. Jellemző az is reá nézve, hogy még főispán korában sem szégyelt ministrálni az olaszii plébánia templomban, mely hitközségnek egész haláláig gondnoka volt. Sajnos azonban, hogy azon nagy pressziónak, melyet az egyházpolitikai viták alatt a kormány kifejtett, vallálos meggyőződése daczára engedett s betegsége daczára felutazott Budapestre a törvényjavaslatokat megszavazni. E hibáját azonban igyekezett jóvá tenni az által, hogy a későbbi szavazásokra midőn a felekezetnélküliségről volt szó, daczára a kormány egyenes felszólitásának, nem ment fel.

Br. Dőry szegény családból származott, azonban a Kelemen féle szerepi 800 holdas birtokot örökölvén, mely tetemes évi jövedelmet hozott, még fiatal korában gazdag ember lett s igy még jobban megfelelhetett azon igényeknek, melyeknek főispáni állásánál fogva eleget kellett tennie. A városban és megyében osztatlan tisztelet és becsülésnek örvendett. Halálával a br. Luzsénszky, Klobusiczky és Szlávy családok borulnak gyászba.

Temetése péntek délelőtt fél tizkor lesz fő-utczai házából.

Halála nem jött váratlanul, már évek óta betegeskedett. Az utóbbi hónapokban pedig folyton ágyban feküdt. Kétszer is érte szélhüdés, mely a már előrehaladott koru 61 éves embert hosszas küzdelem után végre is sirba döntötte.

Haláláról családja a következő gyászjelentést bocsátotta ki:

Maros-bogáthi és monos-petri, klobusiczi Klobusiczky Béla és neje pécs-ujfalusi gróf Péchy Leontina gyermekeivel — regliczei báró Luzsenszky Lenke és Etelka, gróf Grimond D'Orsay Olivér cs. kir. kamarás alezredes gyermekeivel, — özv. báró Dőry Lajosné szül. Semsei Semsey Etelka fájdalomtól megtört szivvel jelentik forrón szeretett nagybátyjuk, illetve sógoruk jobbaházi báró Dőry József Ő Nagyméltóságának, valóságos belső titkos tanácsos, örökös főrendiházi tag, Biharvármegye és Nagyvárad város nyugalmazott főispánja, a Lipót-rend logvag keresztesének folyó hó 2-án reggel 5 órakor, életének 62-ik évében, hosszas szenvedés és a haldoklók szentségeinek fölvétele után történt elhunytát. A megboldogult hült tetemei Nagyváradon a Fő-utczán levő lakásából folyó hó 4-én délelőtt 9 és fél órakor a nagyvárad-olaszii plébánia templomban tartandó gyásszentmise áldozat bemutatása után fognak a nagyvárad-olaszi sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Nagyvárad, 1897. junius 2-án Béke lengjen porain!

Az elhunyt életrajza.

Jobbaházi báró Dőry József, jobbaházi br. Dőry József huszárkapitány, a Mária-Terézia rend lovagjának és Zalakapolcsi Domokos Juliánnának fia, egy régi tolnamegyei arisztokrata család sarja, 1836 évi április hó 4-én született Nagyváradon. Iskoláit elvégezvén Biharvármegye szolgálatába állott, hol először szolgabiró, majd főszolgabiró lett s mint ilyen a szalárdi járásban müködött néhány évig a hatvanas évek elején.

Tevékenységének és hazafias törekvésének azonban akkor talált csak valódi alkalmas teret, midőn ő Felsége 1871 április 5-én Biharmegye főispánjává nevezte ki, mely állásában egészen 1893 ezept. 23-ig müködött. Exponált állásában, hol az embenek anynyi féle nézetü, hajlamu és különféle politikai érzelmü egyének felfogásával kell megküzdeni, az ügyek czélirányos és gáncsolatlan vezetésével a legnagyobb elismerést vivta ki magának.

Erélyes buzgalma és tapintatossága mégis akkor tünt ki legjobban és szerzett valóban kőzbecsülést számára, midőn 1875 január 5-én ő Felsége Nagyvárad városának főispánjává is kinevezte.

A megye ügyeinek elintézése és vezetése nincs összekötve a különféle társadalmi életek oly gyakori összejövetelével, mint a városé és különösen Nagyváradé, hol a polgárságnak állandó jelenléte és fokozott igénye folytán a közügyek iránt az érdeklődés sokkal élénkebb, hol némely eszme iránt sokkal erősebbek az áramlatok.

Bőlcs tapintat, körültekintés, mérséklet kell ahhoz, hogy a különféle forrongó elemeket valaki lecsendesiteni, a sokszor ellentétes érdekeket s igényeket kiegyenliteni képes legyen. Br. Dőri e feladatát sikerrel oldotta meg. A kormány bizalma és a polgárok óhaja közt gyakran akad valamely áthidalandó tér. És ennek a térnek meghóditása, a kölcsönös bizalom fent és alant, jellemezték az elhunytat főispáni müködésében. Az 1870-iki népszámlálást is ő vezette és fejezte be Biharmegyében.

Müködését és tevékenységét a király is ápolta s 1883 április 19-én a Lipót lovag rend keresztjével tüntette ki.

Mint jótékony emberről meg kell emlitenünk, hogy egykori kedvencz tartózkodási helyének Monos-Petrinek 1887 év őszén történt leégése alkalmával nemcsak tetemes összeget adományozott a károsult lakosoknak, hanem barátai és ismerősei közt gyüjtő iveket bocsátott ki, melynek szintén igen tekintélyes összeg folyt be a szerencsétlen tüzkárosultak javára.

Jószivét és önfeláldozását tanusitja a 90-es évek elején Nagyváradon történt azon epizód is, midőn egy alkalommal séta közben egy sebesen rohanó kocsi elől egy gyermeket felkapott s a biztos haláltól megmentett.

Betegeskedni kezdvén, ő Felsége 1893. évi szeptember 23-án kelt legfelsőbb kéziratával saját kérelmére felmentette főispáni állásától s ez alkalommal legfelsőbb megelégedését nyilvánitotta neki. — Biharvármegye törvényhatósága pedig ugyanazon év október 4-én rendkivüli közgyülést tartott, melyen Szunyogh Szabolcs inditványára a 23 évig a megye élén állott főispánnak jegyzőkönyvileg örökitették meg érdemeit s egyuttal egy küldöttség, melynek tagjai Szunyogh Szabolcs volt országgyülési képviselő vezetése alatt Beöthy Algernon, Des Escherolles Kruspér Sándor, Lovassy Ferencz, Markovits Antal, Platthy Miklós, Rezey Sylvius, Széll Kálmán, Szunyogh Zsigmond, ifj. Tisza Kálmán, Vidovich György és Zeley János voltak, élőszóval is tolmácsolta a nyugalomba vonuló főispánnak a vármegye elismerését.

Ettől az időtől fogva Br. Dőry teljesen visszavonult a közélettől. Alig lehetett látni, legfeljebb a katonai sétahangversenyeken vagy a főutczán, a mint botra támaszkodva lassan sétált. — A különben sem erős testalkatu embert azután rövid időközökben többször egymásután szélhüdés érte, melyek sokszor hónapokig ágyhoz szegezték.

Br. Dőry József belső titkos tanácsos és a főrendiháznak tagja volt. Bár vallásos ember volt, azt hitte, hogy mint nyug. főispánnak okvetlen liberálisnak kell lennie s az egyházpolitikai törvények megszavazása alkalmából betegsége daczára felutazott Budapestre, hogy a maga voksával is győzelemre segitse a javaslatokat. Nagyon sokat tett ez akkor, midőn tudvalevőleg 4 szavazat döntött a reformtörvények sorsa felett.

Betegsége és halála.

A folyton betegeskedő embert, ki minden állásáról és hivataláról is éppen sulyos betegsége miatt mondott le, ezelőtt 3 hónappal ujból szélhüdés érte, mely csakhamar megismétlődött s ezóta Br. Dőry folyton az ágyat volt kénytelen őrizni. Egy alkalommal állapota már oly sulyosra fordult, hogy torka egészen összeszorult s mesterséges módon kellett táplálni, már akkor azt hitték, hogy legfeljebb egy-két napig élhet. A természet azonban még egyszer diadalmaskodott a halál felett s a beteg jobban lett.

Azonban a halál nem eresztette ki áldozatát karjai közül s lassu, de biztos kézzel fojtogatta a tehetetlen öreg embert, ki maga is jól tudta, hogy most már legfeljebb hetekig élhet.

A halál gondolatával annyira megbarátkozott, hogy maga redelkezett temetése felől. Meghagyta, hogy temetése 1000 frtnál többe ne kerüljön s egyébb apró, halála utáni teendőkről is intézkedet.

Tegnapelőtt állapota hirtelen nagyon, roszra fordult. Orvosa Dr. Hoványi Ferencz látta, hogy a beteg alig élhet egy két napig s ugy látszik ezt maga a beteg is érezte, mert tegnap előtt papot hivatott s kedden délben Dencs János olaszi plébános feladta rá az utoló kenet szentségét. Állapota ekkor kissé megjavult, de az esti órákban ismét oly sulyosra fordult, hogy a katasztrófa kikerülhetetlenek látszott.

Közeli rokonai, a Br. Luzsenszky növérek kik hosszas betegsége alatt ápolták, ágya közzé gyültek, mert éjfél tájban beállott az agónia. Rendkivül kinos és hosszas haldoklás után végre reggel 5 órakor a beteg egy utolsót hörgött s lelkét visszaadta teremtőjének.

A vészvét.

A gyászeset a kora reggeli órákban villámgyorsasággal terjedt szét a városba. A Biharmegyei Nemzeti Casino épületén és a vármegyeházán azonnal kitüzték a fekete lobogót, melyeket az egyre zugó eső csakhamar annyira összeáztatott, hogy azok összecsavarodva lomhán csüngtek alá rudjaikról.

A szomoru hirt azonnal sürgönyileg tudatták a kabinet irodával, Tóth Vilmos főrendiházi elnökkel, Tisza Kálmánnal, az elhunyt egyik legjobb barátjával, Szláy Jozsef koronaőrrel, volt főrendiházi elnökkel, Szilágyi Dezsővel, a szomszédos vármegyék törvényhatóságával és a rokonokkal.

A gyászeset hirére Budapesten is kitüzték a »Nemzeti Muzeum«-ra a mint a hol a főrendiház ülésezni szokott, a gyászlobogót.

A nap folyamán rendkivül számosan kondoleálták a gyászoló családnál. Egymást érték a részvét táviratok, levelek és névjegyek, melyek legelsői Tóth Vilmosnak a főrendiház elnökének és Tisza Kálmánnak részvét sürgönyei voltak.

A temetésen Biharmegye és Nagyvárad városa testületileg fog megjelenni. A Biharmegyei takarékpénztár, melynek az elhunyt éveken át igazgatója volt szintén testületileg megy a temetésre.

Azonkivül a »Szépitési egylet« valamint több más egylet és intézet, melynek az elhunyt egykor tagja volt, küldöttségileg képviseltetik magukat.

Br. Dőry József a ravatalon.

A temetést a család péntekre tüzte ki; az elhunytat az olaszii közsirkertben helyezik örök nyugalomra.

A diszes, de mégis egyszerü ravatalt a »Concordia temetkezési intézet« szolgái már a reggeli órákban felállitották.

Az elhunyt főutczai házában fekszik kiteritve. Temetése iránt Pallay Lajos, a család ügyvédje intézkedett, a megboldogult kivánságához képest, mindent a legnagyobb egyszerüséggel rendezvén el.

Diszes ravatalon nyugszik a halott egyszerü fekete érczkoporsóban a hosszas betegségtől egészen elváltozott viaszk sárga beesett arczal, melyre a nagyszámu magas gyertyák rezgő fénye hull. Fekete attilában összekulcsolt kezeiben egy ezüst keresztet tartva, mellén egy csokor illatos thea rózsával fekszik a halott. Déli növényeknek és virágoknak hire hamva sincsen a ravatal mellett, hol a temetkezési intézet 2 disz testőre áll, őrt.

A megboldogult még életében arra kérte ismerőseit, rokonait, hogy ravatalára koszorukat ne küldjenek, adják inkább e pénzt jótékony czélra, ezt az utolsó kivánságát lehetőleg respektálni fogják is. Természetesen a netán érkező koszorukat elhelyezik a koporsó felett.

A hideg eső, mely egyhangu kopogással verdesi az ablaktáblákat, a szomoru őszies idő a frissen letépett rózsák átható illata, a magas viaszgyertyák csendes perczegése a feketével bevont falak olyan melancholikus fájdalmas érzetet keltenek az emberben, midőn belép a szobába, hol a megboldogult örök álmának első napját alussza.

A halottas ház kapualja szintén egészen be van vonva fekete posztóval, valamint a kapu felett is egy fekete ezüsttel ékesitett kapubevonat függ: A ravatal mellett 2 megyei hajdu áll őrt éjjel-nappal, valamint a kapu alatt is.

A ravatal előtt nagy imazsámoly áll, mely mellett egy zsámolyon az elhunyt Lipót keresztje, egyéb kitüntetései és egy bárói korona nyugszik.

Koszoruk.

A megboldogult kivánsága ellenére a délután folyamán több koszoru érkezett.

Ezek egyike Biharvármegye ritka nagyságu és gyönyörü kivitelü koszoruja, melynek a megye szineit viselő (kék, sárga, zöld,) széles szalagján a következő felirat van:

Biharármegye közönsége.

A város is diszes koszorut küldött a város szineit (piros, fehér, kék) viselő szalaggal a következő felirással:

Nagyvárad város közönsége és tisztikara — volt főispánjának.

Koszorut adtak még:

Szeretett nagybátyjának — Püspöky Teréz.

Mindörökké — soha többé, hálás szeretettel — Lenke és kti.

Tisztelete jeléül — Pallay család.

Utolsó üdvözletül a régi jó barátnak — Pongrácz Ödönné.

A Des Escherolles Kruspér család.

* * *

A nagyváradi szabadelvüpárt választmánya tegnap délután tartott ülésében kegyelettel emlékeztek meg az elhunyt br. Dőry József nyug. főispánról. Elhatározták, hogy a gyászoló családhoz részvétiratot intéznek, a ravatalra koszorut helyeznek s testületileg jelennek meg a temetésen. A diszes koszoru széles fekete selyem szalagján csupán e felirás lesz: »A nagyváradi szabadelvü párt.«

Br. Dőry végrendelete.

Tegnap délelőtt bontották fel az elhunyt főur végrendeletét a n.-váradi kir. jár. bir. előtt.

Az elhunyt összes vagyonát a Báró Luzsenszky nővérekre hagyta, azonkivül inasának Márton Jánosnak 400 frt évi járadékot rendelt élte fogytáig. Házi orvosának is fényes honoráriumot hagyott.

Azonkivül egy két kisebb hagyományt tett.

Katonai iskola Nagyváradon.

Országszerte nagy örömet keltett az a hir, hogy Magyarországon uj honvédségi képző és nevelő intézeteket fognak felállitani Rendkivül nagy jelentőségü az a két uj törvényjavaslat egyik a köz. hads. kat. és tisztképző melyek közül intézeteinél a meglevő 120 magyar alapitványi helynek 250-re való felemelésére vonatkozik, a másik, mely sokkal nagyobb jelentőségü s mely Nagyváradot is közelebbről érinti, a honvéd nevelő és képzőintézetekről szól.

Ez a második törvényjavaslat nem kevesebbet tervez, mint első sorban a honvédségi Ludovika akadémiának igazi tiszti akadémiai jelleggel való felruházását a bécsujhelyi Terezia katonai akadémiával teljesen egyenrangu tiszti kiképzés czéljaira. Azonkivül egy magyar kir. honvéd főreáliskola s két honvéd hadapród iskola ujonnan való szervezését czélozza.

Rendkivüli nagy e két javaslat jelentősége végeredményében a honvédség fejlődése szempontjából, valamint haderőnk készültsége és tettereje tekintetében. Nagy vivmány, sajnos, hogy igy kell róla megemlékeznünk, melyhez teljes jogunk van. Magyar tannyelvü honvédtiszti akadémiát kapunk, melyben a magyar ifjak a törzskari szolgálatra való képesitést is nyerik és a melyből a közös hadseregbe is átléphetnek, miáltal egy Magyarországon felállitandó harmadik katonai akadémiának számtalanszor hangoztatott szükséglete is kielégitést nyer, de ezek mellett hangsulyozandó az is, hogy a honvédség tisztképzésének tervbe vett reorganizácziója reményt nyujt a tiszthiány alapos orvoslására és arra, hogy Magyarország népessége a hadseregben oly arányban legyen képviselve, mint azt joggal követelhetjük.

Az uj honvédségi nevelő intézeteket az ország különböző vidékein szándékozik elhelyezni a kormány és pedig az egyiket a nyugoti, másikat az északi, harmadikat pedig a keleti részeken. A három intézet székhelyéül hat várost vett kombináczióba a kormány s Fejérváry honvédelmi miniszter bizottságot küldött ki azok viszonyainak a helyszinén való tanulmányozására.

A bizottság jelentése alapján a legrövidebb idő alatt, alkalmasint még e hó folyamán el fogják dönteni, hogy a kiszemelt 6 város közül melyik háromban állitják fel az uj honvédségi intézeteket. A kombináczióba vett hat város — mint értesülünk Sopron, Pécs, Győr, Eperjes, Temesvár és Nagyvárad.

Most tehát a városon, első sorban Tisza Kálmánon áll a sor, hogy mint Nagyvárad képviselője, nagy befolyását latba vesse s kivigye, hogy megkapjuk a katonai akadémiát. Ennyit elvárhat a város Tiszától, ki hosszu képviselősége alatt Nagyváradért oly keveset tett, de egy deputácziót a miniszterhez szintén elengedhetetlen s reméljük is, hogy az uj polgármester is miudent el fog követni ez ügy érdekében.

Egyébként köztudomásu dolog, hogy Nagyváradnak régente volt katonai iskolája a jelenlegi, Sal Ferencz-utczai katonai kórház épületében, mel ncsak az ötvenes években szünt meg.

Két bankett.

— Dr. Miskolczy Ferencz és Dr. Bulyovszky József tiszteletére rendezett bankettek. —

A tegnapi nap folyamán két bankett volt Nagyváradon. Az egyik bankettet az uj központi főszolgabiró tiszteletére, ki a mult hónapban foglalta el hivatalát, rendezték, a másikat pedig a biró. ügyészi és ügyvádi kar adta az uj polgármester tiszteletére.

A két banketről szóló tudósitásunk a következő:

Bankett a Dr. Miskolczy Ferencz tiszteletére.

A központi járás és községi körjegyzői fényes banketre gyültek tegnap délben a Zöldfa nagy termében össze, hogy a járás uj főszolgabirójával Dr. Miskolczy Ferenczel megismerkedjenek a fehér asztalnál és már most is kifejezést adjanak annak a tiszteletnek, amelylyel mindmegannyian az uj főszolgabiró személye iránt viseltetnek és az őszinte tisztelet és rokonszenv jellemezte az összes pohárköszöntőkel, melyekbe nem igen volt hiány.

A banket déli egy órakor vette kezdetét. Az asztalfőn Dr. Miskolczy Ferencz ült tőle jobbra Telegdy József országgyülési képviselő, Plasz Elemér, Reinle Gyula, Papolczy Ferencz, balra Szunyogh Lóránd, Lovassy Andor, Dr. Dési Géza, Halász Lajos, Vattay Gyula foglalt helyett, szemben Bige György és Bakats Béla szolgabirók ültek, ott volt az egész járás jegyzői kar s a körorvosok.

Balázsházy Bertalan, Ertsey Zsigmond, Biró László, Vlád József, Simon Gábor, Ágris József, Gerbán János, Krajcsik György, Fözsér József, Herczeg János, Nagy Sándor, Kőrössy Lároly, Moricza Lajos, Dr. Bakats Béla, Bige György, Tóth Kálmán, Dr. Kassay Kálmán, Dr. Péchy Károly, Dr. Barna Ármin, Dr. Grünbaum Lipót, Kőszeghy Imre, Dr. Kiss Dezső, Mészáros Lajos, Szilágyi József, Nemiró József, Toperczer Gyula, Tóth János, Gaál Ferencz, Kottig József, Keszthelyi Sándor, Horváth József, Bihari Ferencz, Terényi Czézár, Mike Andor.

Az első pohárköszöntőt Vattay Gyula, m.-telegdi jegyző mdndta.

A közjó gépezetében — ugymond — egy alkatrészt képeznek a körjegyzők és községi jegyzök. A megalkotott sok-sok törvény végrehajtásának legnagyobb része a mi vállunkra nehezedik. Most ismét szaporootak teendőink a közelmultban meghozott törvéoyek által reánk rótt teendőkkel.

Ezek végrehajtása nem mindig mi rajtunk, de ránk nehezedett sok-sok terhen mult.

Jól eső érzés tölti el ha a fölöttes hatóságok egyrésze — ezen sok teher tudatában humánus bánásmódot tannsit velünk. Mióta tek. főszolgabiró órat ismerjük, azóta humánus gondolkozásáról és jóakaratáról számtalanszor meggyőzött bennünket. Ezért hálára vagyunk kötelezve s ennek tndatában ünnepélyesen fogadjuk, hogy a jövőben kettőzött erővel dolgozunk, hogy tek. főszolgabiró ur elismerését kinyerjük. Kivánom, hogy tek főszolgabiró az Ur Isten sokáig éltesse!.

Lelkes éljenzés követte beszédét s utána az összes jelenvoltak odajárultak az uj főszolgabiró üdvözlésére.

Dr. Péchy Károly. A központi járás örömmel van éltetve, mely olyan embert nyert élére, kinek a jövőre garanczia fedhetlen jelleme. Örömmel üdvözöljük, a ki igaz vezérünk igazságos birónk lesz. Az Ur Isten családjával együtt sokáig éltesse.

Dr. Kassay járásorvos üdvözli az uj főszolgabirót és kivánja, hogy azt az egyetértést, a melyet előző működési körében megteremtett

— itt is honositsa meg. Az egyetértésre üriti poharát.

Dr. Grünbaum Lipót a körorvosok nevében szólal fel. Azon határtalan tisztelet, melylyel már évek óta viseltetik dr. Miskolcy Ferencz iránt, kézteti felszólalásra. Poharát Miskolczy Ferenczre üriti.

Dr. Miskolczy Ferencz köszönetét fejezi a társaknak megjelenéseért. Köszönöm a szives jókivánatokat, igéri, hogy elvállalt kötelezettsékeinek mindenkor a lelkiismeretesebben fog megfelelni. Igéri, hogy a tisztikar benne mindenkor és minden körülmények között a lelkesebb szószólóját és pártfogóját fogja megismerni.

Adja Isten hogy az a meleg üdvözlet melyel most szivökben irántam vannak maradjon meg tovabbá is. Biztositja őket változatlan jóakaratáról és barátságáról.

Minden jót kiván a járás tisztikarának. (Lelkes éljenzés.

Banket dr. Bulyovszky József tiszteletére.

Körülbelül 120-an gyülekeztek össze tegnap este a nagyvárad birói, ügyészi és ügyvédi kar legelőkelőbb tagjai közül, hogy Nagyvárad város ujonnan megválasztott polgármesterét ünnepeljék s mintegy elbucsuztassák régi állásától. — Megjelentek ezenkivül többen a város kiválóbb notabilitásai közül is s igy egy valóban rendkivül előkelő társaság jelenléte bizonyitotta azt, hogy dr. Bulyovszky megválasztatása kielégitette a város legtöbb polgárának kivánalmait.

A bankett a »Fekete Sas« alsó éttermében folyt le a Dula Miklós bandájának kitünő muzsikája mellett, mig az izléses ételek és italokról Hillinger Lipót vendéglős gondoskodott.

Jelen voltak: dr. Bulyovszky József polgármester, Dús László, Bary József, Karovszky Ferencz, Gálbory József, Papp Aurél, Lázár Márton, Rendes Vilmos, Mihelffy Adolf, Ficzek Lajos, Waldmann Márk, dr. Várnai Ferencz, Tóth Imre, Böszörményi Géza, Korn Lajos, Biszterszky Elemér, Zigre Miklós, Urbán Adolf, Huzella Gyula, Winkler Lajos, Harmathy Károly, Hlatky Endre, dr: Kiss Béla, dr. Persz Adolf, dr. Schweiger Ede, Nagy Ferencz, dr. Adorján Ármin, dr. Weiszberger Lipót, dr. Berkovits Ferencz, dr. Várady Zsigmond, dr. Steller Árpád (Békés-Csaba), Török Károly (Nagy-Szalonta), Kiss Döme, Rotthmann Jakab, Kiss Dénes, dr. Móré Pál, dr. Buna János, Farkas Izidor, Rádl Ödön, Baróthy Pál, Kepes Miklós, dr. Simey Gyula, Csathó Zsigmond, dr. Fleischer Lajos, dr. Fodor Gyula, Schenk Emil, Fráter Imre, Gedeon László, Járossy Károly, dr. Imrik Péter, Nagy Ferencz, Kenéz Sándor, Millye Gyula, Nagy József, dr. Fássy Lajos, Hoványi Géza, Pallay Lajos, Baranyi Zsigmond, dr. Papp Coriolán, Mezey Mihály, Patzauer József, dr. Sonnenfeld Zsigmond, dr. Mihelfiy Lajos, Schütz Albert, dr. Grósz Albert, Jelentsik István, Geléa Géza, Szokoly Tamás, Rosenthal Ferencz, Hermann Aladár, Amánt Béla, Fazekas Imre, dr. Komlós József, Reményffy Rezső, Czvek Kálmán, Velyáczky Gyula, Kovács Jenő, N. Zsalovszky Endre, Jankovits Tihamér, Ember Géza, Szász Ágost, dr. Wallner Ödön, Debreczeni József, Fleischmann Ede, Moskovits József, Kripka Henrik, Gerő Ármin, Polchy Mór, Mikó Gyula, Fassie Pál, Ehrlich Ignácz, Busch Dávid, Marienescu Athanáz stb. stb.

Az első pohárköszöntőt Lázár Márton kir. alügyész tartotta, ki azon fájó érzést hangoztatta, mely az ügyészi kart eltöltı s az örvendetes érzést, mely Nagyvárad városának része, ki oly kitünő polgármestert kapott. Dr. Bulyovszky 9 éven át volt kartársa s ezen idő alatt egy igazi jó barát tapintatával a munka kedvet és kitartást egyre tudta fokozni kartársai körében. Abból a dicsőségből, mely az uj polgármesterre esik, nekik is jut egy kis rész. Bulyovszky önereje folytán jutott el ama magas polczra, hol áll. Remek programmbeszéde arról tesz tanuságot, hogy a város haladását mindig szivén fogja viselni. Mélté kezekbe jutott a polgármesteri hatalom, Eötvös szavait követve:

»A czifra szavakat az elme szüli, a sziv szózata egyszerü . . .« nem beszél ő sem czikonyás, fellengős szavakban, de szivből fakadó érzelmeit tolmácsolja, midőn az ügyészség nevében élteti. (Éljenzés.)

Dr. Bulyovszky József mélyen meghatva válaszolva keresi azon okokat, melyek miatt őt a polgárság kitüntette, hogy az egyszerü munkást polgártársai bizalma ily magas polczra emelte, azt látja, hogy az ember hivatása abban rejlik, hogy az életviszonyok által kijelölt uton kötelességét hüen teljesitve haladjon s ő is azért emelkedett, mert a kötelességét hiven teljesitette mindig. Nem emlékszik, hogy a köz vagy magánérdekeket egyszer is megsértette volna. Ha volt is emberi gyarlósága, az Istent hivta segitségül s fölemelt fövel áll az emberek előtt, kiknek itéletétől nem fél. Lelkiismerete nyugodt. Midőn most bucsut vesz régi állásától, arra az emberre ürlti poharát, ki közéletünkben az első munkás, ki megmutatta, mint kell élni az államnak és a családnak, élteti Nagyvárad legelső polgárát Ritoók Zsigmondot. (Éljenzés.)

Utána Kurovszky Ferencz kissé nagyon is liberális szavakban Nagyvárad egyik legkiváló, tevékeny férfiait Hlatky Endrét élteti (Éljenzés.) Hlatky Endre örült, hogy dr. Bulyovszky lett megválasztva polgármesternek, ki eddigi munkássága képzeltsége tapintata által garanciát nyujt arra, hogy a város érdekeit mindenkor szivén fogja viselni. Egy ily intelligens városban ugyan nagyon nehéz lesz feladata, de bizik benne, hogy meg fog annak felelni. Örül továbbá e megválasztatásnak azért is mivel az alkalmat adott, hogy a birói és ügyvédi kar a fehér assztal mellett is találkozik. Az ügyvédi és birói kar barátságáért, szeretetiért üriti poharát. (Éljenzés.) Mihelffy Adolf a magyar birói kar kiváló tulajdonságait jellemzi s a nagyváradi kir. tábla biráit élteti. Dr. Gyémánt Jenő nem ért egyet az előtte szólóval, mert a perrendtartás szerint előbb az első foku bíróságot kell éltefiu, kiknek jólétére emeli ezennel poharát. ((Éljenzés) Czvek Kálmán, Hlatky Endrét és az ügyvédi kart éltei szellemes toasztban. — Lázár Márton felolvasta a debreczeni főügyészi helyettes sürgönyét, mely a következő

Sziveskedjék nevemben is tolmácsolni a dr. Bulyovszky József távozása folytán érzett sajnálatomat. *Pongrácz Jenő.*

Dr. Kiss Dénes Dr. Bulyovszkyt mint iskolatársát és jóbarátot élteti.

Dus László szintén szót kér. Elbucsuztatták az eddigi beszédekben az ügyészt és átadták a közigazgatásnak. Mint egyik tagja a közigazgatásnak örömmel fogadja öt annak kebelébe.

A közigazgatás olyan mint a prizma, mely anuyi szint mutat, a hány oldala van, annyi birálatnak van kitéve a közigazgatással foglalkozó egyén is. Kivánja hogy a prizma összes fényét egyesitse magában az uj polgármester.

Szász Ágoston jóizü humoros tosztjában szintén Bulyovszkyt Csathó Zsigmond pedig a nagyváradi védő ügyvédeket élteti a büntető törvényszék nevében.

Rádl Ödön hoszu remek beszédében a nagyváradi kir. bünfenyitő törvéuyszék elnöket Millye Gyulát élteti. (Éljenzés.)

Még számos toaszt hangzott el s a diszes társaság a legvidánabb hangulatban a késő éjjeli órákig maredt együtt.

UJDONSAGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Junius 3. Érettségi vizsgálatok a főgymnáziumban.
Junius 2. A kath. kör vál. ülése d. u. 6 órakor
Junius 2. Hegyi vátasztmányi ülés d. u. 4 órakor.
Junius 3. A városi pénzügyi szakbizottság ülése d. u. 4 órakor.
Junius 3. Közigazgatási ülés a városházán d. u. 3 órakor.
Junius 4. Bizottsági ülés a Peczeszabályozás ügyeben d. u. 4 órakor,
Junius 4. 5. Érettségi vizsgálatok a főreáliskolában.
Junius 6. A nagyváradi épitő iparosok ipartestületének közgyülése.
Junius 7. A kath. kör majálisa a Püspök fürdőben.
Junius 7. A polgári lövész egylet évi közgyülése a Rhédey-kerti lövöldében.
Junius 8. Megyei közigazgatási bizottsági ülés.
Junius 15. A »Szent László« nyomda évi közgyülése.
Junius 16. Biharvármegye évnegyedes közgyülése.
Junius 19. A nagyvárad-belényes-vaskóhi vasut évi közgyülése a vármegyeház kistermében.
Junius 23. Borlodán-Prodanovits sajtóper.
Junius 30. Benke, dr. Lankó Dezső sajtótárgyalás.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) ma nyitva d. u. 3—5-ig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **A hegyi választmány tisztelgése az uj polgármesternél.** A nagyváradi szőlőbirtokosok hegyi választmánya tegnap délutánra volt összehiva a városházára. Hamarjában azonban nem találtak üres termet, a hol az ülést megtarthassák. A kis és nagy teremben a választókat összeiró küldöttség ütötte fel hadi szállását s igy az egyedül üres teremben: a polgármester hivatalos helyiségében gyültek össze a szőllősgazdák. Alig kezdték el a tárgyalást, váratlanul és egyuttal meglepetve belépett az uj polgármester. A hegyi választmány elnöke: dr. Sipos Árpád minden idővesztegetés nélkül felhasználta az alkalmat s a választmány nevében üdvözölte az polgármestert. Beszédében felemlitette, hogy az uj polgármester elődje: Sal Ferencz polgármester mindig a legéberebb figyelemmel kisérte a hegyi választmány működését s kérik, hogy az uj polpármester is jóindulattal támogassa őket. Mindjárt egy kérelmet ajánlott a polgármester nagy figyelmébe, hogy járjon közbe, miszerint nehány régi hegyőr a városi nyugdijazottak közé felvétessék. — Bulyovszky József polgármester megköszönte az üdvözlést. Teljesen átérzi, mit veszitett Nagyvárad város közönsége a szőlők pusztulásával s csak örül, hogy látja a buzgó tevékenységet a hegy rekonstrukciójának fontos munkájában. Minden kitelhetőt meg fog tenni a szőlőbirtokosok érdekében s még anyagi áldozatot is helyezhet kilátásba. — Ezután az uj polgármester mindvégigig jelen volt a hegyi választmány ülésén s részt vett a tanácskozásban.

* **Schlauch bibornok br. Dőry temetésén.** Biharmegye egykori népszerü főispánjának temetésén nagyszerü halotti pompával akarja lerövni a megye és város hálaját és szeretetét az elhunyt iránt. Mint ujabban értesülünk, az impozánsnak igérkező temetésnek egy ritka pontja lesz, amilyen ember emlékezet óta nem fordult elő Szent László városában, tudnilik, hogy a gyászszertartást maga az egyházmegye főpásztora, Schlauch bibornok-püspök fogja végezni a legnagyobb segédlettel. Az elhunyt emlékének hozott ezen ép oly megható, mint kegyeletes áldozat fénypontját fogja képezni az illusztris temetésnek.

* **Koszoru-megváltás ès adományok a csillagvárosi bölcsődére.** Arra a humánus intézetre, melyet a város egyik legelhanyagoltabb részén akar felállitani a bölcsőde egylet, lassan gyülnek az adományok. Tudjuk, hogy a közönség sokfelől igénybe van véve, de ezt még sem szabad mellöznünk. Igazán alig lehetne jobb helyre tenni filléreinket, mint ennek az ügynek előmozditására. Azoknak nyujtunk ez által segitséget, akik naphosszat kénytelenek nélkülözni az anyai szeretet melegét, — a legszegényebb néposztály csecsemőinek.

Éppen azért a legnagyobb elismeréssel kell megemlékeznünk arról a dicséretre nem szoruló tettről, hogy Dőry főispán halála alkalmából Dr. Hoványi Ferencz, Hoványi Géza és dr. Hoványi Gyula koszoru megváltás czimén egyenkint 10—10 frtot adományoztak a Csillagvároson épitendő bölcsődére. Miután a boldogult

főispánnak úgy is az volt a végakarata, hogy koszorukat ne tegyenek koporsójára, — ajánljuk a követendő példát.

Egyébiránt a lapunkban meginditott gyüjtés czéljaira utolsó közlésünk óta a következők küldtek be ujabban adományokat: Gálbory Sámuel 1 frt, Imrik Gusztáv 1 frt, Trennhauser József 50 kr.

* **Hála — köszönet.** Vinkler József és Winterhalter Antal Ő méltóságaiknak, azan kegyességeikért, hogy a debreczeni zárda-kápolnájának felszerelésére 50—50 frtot adományozni méltóztattak: a »Mi asszonyunkról nevezett Iskolanővérek«, mint az intézet vezetésével megbizott zárda-szüzek nevében, ez uton is, leghálásabb köszönetét fejezi ki, a rendes gyóntató.

* **A kath. kör választmányi ülése.** Tegnap délután 6 órára volt kitüzve a kath. kör választmányi ülése, mivel azonban a délután folyamán több más ülés is volt a városban, oly kevesen jelentek meg, hogy az ülést nem lehetett megtartani. Minthogy pedig ezen ülést okvetetlen meg kell tartani a juniális előtt, *ez uton is felkéretnek a választmány tagjai, hogy a ma délután* ½ 6-kor megtartandó ülésen okvetetlenül megjelenni sziveskedjenek.

* **Nagyvárad és a magyar katonai akadémia.** A nagyváradi szabadelvüpárt választmánya már üdvözölte az összkormányt s külön a honvédelmi minisztert a katonai akadémia felállitása tárgyában benyujtott törvényjavaslatért. Mint értesülünk, Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága szintén fog az üdvözlés kérdésével foglalkozni, amennyiben Hlatky Endre törvényhatósági bizottsági tag inditványt nyujt be a jövő csütörtöki városi közgyüléshez, a melyben javasolja, hogy a magyar katonai akadémiáról szóló törvényjavaslat benyujtásáért ugy az összkormányhoz, mint a honvédelmi miniszterhez üdvözlő feliratot intézzen Nagyvárad város törvényhatósága. — Nem hisszük, hogy az inditvány élesebb vita nélkül keresztül menjen.

* **A budapesti egyetem uj jogi dékánja.** Tegnap voltak a budapesti kir. tudományegyetemen a dékán választások. A jogi kar dékánjává a jövő tanévre Dr. Zsögöd Benő volt nagyváradi kir. jogakadémiai tanárt választották meg.

* **Uj postajárat Biharmegyében.** Schöpflin Ágost nagyváradi posta- és távirdaigazgatósági főnök Pocsajtól Kismarján át Paptamásig uj postajáratot akar létesiteni az eddigi postajárat helyett, mely Nagykerekin át Mezőkeresztesről közlekedett Pocsaj és Paptamási között. Az uj járat d. u. 4 órakor indulna Pocsajról, 5 órakor érintené Kismarját és fél 7-kor lenne Tamásin, honnan reggel 8-kor indulna s a pesti 10 órai postával csatlakozva érne Pocsajra. — Schöpflin az iránt kereste meg a megyét, hogy járható-e ez az ut az minden szakában, mert ha igen, ugy a járatot megindítja.

* **Esküvő.** Recht Saroltával, Recht Ignácz nyugalmazott rendőr kapitány leányával tegnap délután ött órakor tartotta egybekelését Arányi Jenő. A plgári egybekelés után a Czion templomba vonultak, hol nagyszámu közönség gyült össze, a násznépen kivül is.

* **Vonatok késése.** A Szolnok közelében beállott földcsuszamlás helyreállitásán éjjel s nappal 4 nap óta szakadatlanul dolgoznak s ez okozza a Budapest felől jövő vonatoknak pár nap óta nagyfoku késését. Az akadály, mint a M. A. V. igazgatósága bennünket értesit, már a mai nap folyamán el lesz háritva s igy a vonatok holnaptól kezdve ujra szokott időben fognak közlekedni.

* **Térzene a »Schlauch« parkban.** A nagyváradi 37-ik gyalog ezred zene kara tegnap este 6 és 7 óraközött a »Schlauch« téren séta hangverseyt rendezett. Nagy és szép számu közönség gyült egybe, és élvezettel hallgatták a szépen előadott zene darabokat. Ez alkalommal is meggyőződött a közönség azt hisszük az intéző bizottság is, hogy sokkal élvezetesebb s e hely sokkal jobban megfelel a séta hangversenyeknek.

* **Szinészetünk története.** A nagyváradi szinészet történetében bizonyára jelentékeny szerepet játszik az az ósdi szinlap, mely Ungár Jenő könyvkereskedő kirakatában van kiállitva. A szinlapon a »Szép molnárné« czimü franczia vigjáték és »Szigetvár bevétele« czimü látványosság előadása ven jelezve, előkészületen pedig »Don Caesár,« czimü vigjáték ifj. Mezey Mihály vendégszereplésével. A szinlap 1848-ik évből való. Akit érdekelnek a régiségek, bizonyára gyönyörüséggel fogja szemlélni e szinlap példányt,

* **Járványos betegségek Biharmegyében.** Az elmult fél hónapban, május 15-től 31-ig Biharmegye területén a járványos betegségek egyetlen áldozatot sem követeltek. Kivéve a holyagos himlőt, mely 31 uj esettel szerepelt, a többbi fertőző betegségek gyéren mutatkoztak. A hólyagos himlő a belényesi járásban uralkodik, enyhe lefolyással. A kedvező meleg idő beálltával valószinüleg megszünnek a járványok.

* **Állomás tüz.** Tegnap délbe a vészharangok kongása zavarta meg Nagy-Károly lakosságát. Az iszonyatos szélvészben egy a vasuti vágányokon álló vaggon nagy tüzet fogott és majdnem elpusztulással fenyegette a közelben levő rakt'árt is. Szerencsére azonban a fürészgyári munkások rögtön a helyszinén termettek és a vasuti alkalmazottakkal, sikerült a tüz tovább terjedését meggátolni. A nagy tüzben még a vagon is összeégett és egy része a lerakodó hidaknak. Az oltásban tevékeny részt vett a gymnaziumi ifjuság is. A tüz valószinüleg egy mozdony kéményéből kiszált szikra által keletkezzett

* **Aratók.** Közelget az aratás. Nagyváradra tegnap óriási nagy számmal érkeztek a munkások, hogy a nyár folyamára elszerződjenek. A rendőrségi hivatal tele volt aratókkal, kik igazolták magukat, hogy aztán nyugodtan várhassák a piaczon azokat a gazdákat, kik elszerződtetik őket.

* **Kinos jelenet a rendőrségnél.** Tegnap délután egy torzonborz arczu lakatos legény rohant be. Csuron vér vort, aztán egy olyat fujt, hogy a rendőrségi asztalon levő akták szét szálltak a levegőben.

— Biztos ur!

Még egyet fujt, de erre már a függő lámpa is megzördült, a biztos pedig azt hite, hogy valami tengeri bóra ingatta meg a rendőrségi épület talpazatát.

— Beszéljen hát, mit akar! Egy harmadik fuvalla s nagy hangu bekezdés:

— Gyilkosok.

A jelen levő ujságirók egy szenzácziós esetre gondoltak, papir czeruza készen termett s a torzorborz kalapács forgató felkiáltott:

— Megölték a kutyámat!

— Kik ölték meg?

— Azok a gyilkosok! A társaim aztán hozzám hajitották.

A kinos jelenetből igy lett komikus s a megnyilt hegyek, igy szültek egy nagyon piczike kis eegrecskét.

x Legujjabb puha batiszt és selyem ingek, nyakkendők, női és férfi keztyü, angol vizhatlan köpenyegek legnagyobb választékban Roth M. utóda kalap és férfidivat üzletében, a hol kizárólag Karlsbadi czipők kaphatók.

Telefon összeköttetés.

*** ÉRTESITÉS! Kedvezőtlen időjárás miatt mai naptól kezdve a raktárunkon lévő összes férfi női és gyermek sárga és barna Carlsbadi czipőket az eddigi áraknál 15%-al olcsóbban árusitjuk el.** tisztelettel

FÁBRY TESTVÉREK.

IRODALOM.

— **Trilby.** A vigszinháznak még folyvást nagy közönséget vonzó darabja, Du Maurier és Potter Trilbyje könyvalakban is megjelent. A Lampel Róbert cég adta ki az érdekes szinművet Fái Béla forditásában. Érdekes, hogy a könyvben a végső jelenet, — a midőn Trilbyt halálos rémületbe ejti a Svengali arczképe — máskép van megirva, semmint a szinpadon előadják. A szinpadon, nyilván a közvetlenebb hatás kedvéért, nagy olajfestményt tesznek föl a szoba falának egy feltünő helyére, az eredeti kéziratban pedig csak közönséges fénykép az, a mit Trilby a divánja vánkosa alatt talál a hova jóakarói hirtelenében eldugták a képet, hogy ő meg ne lássa. Az olvasókat ez az eltérés mindenesetre érdekelni fogja. Egyébként a szöveg szóról-szóra azonos a Vigszinházban előadott darabbal. A könyvecske nyomása tiszta és éles. Ára csak 15 krajczár. 20 kr. beküldése esetén a Lampel R.-féle udvari könyvkereskedése Budapesten bérmentesen küldi meg.

EGYESÜLETEK.

Jóváhagyott alapszabályok. Az érmihályfalvai iparos ifjak önképzőkörének alapszabályait a belügyminiszter jóváhagyta.

MULATSÁG.

A kath. kör majálisa. A nagyváradi kath. kör majálisának rendező bizottsága holnap tartja meg utolsó ülését. A rendezők ez uttal is felkéretnek, hogy a fontos tárgyak folytán, tömegesen jelenjenek meg.

TANÜGY.

—

Vizsgálatok a gymnáziumban.

A vizsgálatok sorrendje a helybeli *kath. főgymnasiumban* a következő:

Junius 12-én délelőtt a VII. VI. V. és délután a IV. oszt, a vallástanból. Délelőtt 10—11. a franczianyelvből. 11—12 a müénekből; délután 2—3. az egészségtanból a VII. oszt.; 3—4. a testgyakorlásból.

Junius 14-én d. e. a II. III. A.) B.) és d u. az I. A.) B.) oszt. a vallástanból. — Az V. oszt. a német, latin és görög pótlóirodalomból. — A VI. oszt. a magyar, görög nyelvből és történelemből. A VII. oszt. a mathematika, physika és ábrázológnometriából. Junius 15-én. a III. A.) d. e. és a III. B.) d. u. a földrajz, számtan és rajzoló geometriából. — A IV. oszt. a magyar nynlvből és történelemből.

Junius 16-án a II. A.) oszt. a földrajzból, számtanból s rajzmathematikából és a természetrajzból. — A VI. oszt. a német latin nyelvből és görög pótló irodalomból. — A VII. oszt. a latinnyelvből földrajzból és görög pótló irodalomból. Junius 18-án az I. B.) d. e. és az I. A.) oszt. d. u. a földrajz, számtan és rajzoló geometriából. A IV. oszt. a. német, latinnyelvből. Az V. oszt. a magyar, görögnyelvből és a történelemből. A VII. oszt. a magyar, német, görögnyelvekből. —

Juinus 19-én a magántanulók irásbeli és 21-én a szóbeli vizsgálata.

Junius 22-én a III. A.) oszt. a magyar latinnyelvből. A III. B.) oszt. a német nyelvből és történelemből. — A VI. oszt. a mathematikából és a természetrajzból.

Junius 23-án a IV. oszt. az algebrából, természetrajzból, és a rajzoló geometriából.

Junius 24-én az I. A.) B.) és II. A.) oszt. a magyar latinnyelvből. — A II. B.) oszt. a földrajzból, számtanból, és a rajzoló geometriából. — A III. A.) oszt, a németből és történelemből. — A III. B.) magyar latin nyelvből.

Junius 29-én 8 órakor Te Deum.

Nagyvárad 1897 junius 2-án.

Az igazgatóság.

—

Érettségi vizsgálatok. A nagyváradi főgymnáziumban, tegnap értek véget a a szóbeli éretségi vizsgálatok. Ma fogják kihirdetni az eredményt, mely bizonyára kedvező lesz amint ez a vizsgálatokból látható. — A kereskedelmi

iskolában még csak a szóbeli vizsgák lettek befejezve s ma délután fog a tanári kar egymás körülményre nézve konferenciát tartani. Nemsokára azután, megkezdődnek az apróbb diákok vizsgálatai is.

A zeneiskola vizsgálata és ünnepélye. A »Nagyváradi zenekedvelők egyesülete« által fentartott s a jelen tanévre, mint millenáris alkotást létesitett »Nagyváradi zeneiskolá«-ban a tanévi nyilvános vizsgálatok az egyesület nagy zenetermében (Nagypiacz-tér, közs. polgári fiuiskola épület) f. évi junius 5-ikén szombaton és pedig a következő beosztás mellett fognak megtartatni: délelőtt 8—10. A. E. F. leány csoport; délelőtt 10—12. B. C. D. leánycsoport; délután 2—4. B. C. fiucsoport; délután 4—6. A. D. E. fiucsoport. Junius 7-én pünkösd másodnapján délelőtt 10 órától 12-ig ugyanezen helyen s az összes növendékek jelenlétében zárünnepély lesz, melyen az iskola növendékei közül többen egyes darabok előadásával fogják készültségüket s azzal az iskola első tanévi működésének eredményét bemutatni. Miről midőn a t. szülőket és városunk e nemes hivatásu legifjabb kulturintézménye iránt érdeklődő n. érdemü közönséget értesiteni s ugy az osztályvizsgálatokra, mint a zárünnepélyre ezuton meghivni szerencsém van, teszem azon reményben, hogy minél tömegesebb megjelenésük által iskolánk iránti nagybecsü érdeklődésüket kifejezésre juttatni s azzal intézményünket nehéz, de magasztos hivatása betöltésében erkölcsileg támogatni méltóztatnak. Nagyvárad, 1897. junius 2. Mezey Mihály egyesületi elnök.

SZINHÁZ ES MÜVESZET.

Az öreg.

— Vigjáték 3 felvonásban. Irta: Follinus Aurél. Először adatott a nagyváradi szinkörben 1897. junius 2-án. —

(—n.) Follinus Aurél gondolt egyet, merészet és nagyot, irni fog egy vigjátékot. Miért ne tenné? Irt ő már népszinmüvet is, a melyik 100 aranyat nyert, hátha ez is beüt. Számitásában nem csalódott; nem nyert ugyan az »Öreg«-gel 100 aranyat, de behozott neki kétszer annyit; a vigszinházban, ahol először került szinre, zajos sikert aratott s a siker nem volt kevésbé zajos itt a mi fabódénkban sem.

Ugy tapasztaljuk, hogy a szinész-irók müvei mintegy predesztinálva vannak arra, hogy zajos sikereket arassanak, de ezek a zajos epitetonnal felruházott sikerek nem mindig jelentenek benső sikert is. Hogy valamelyes sikert kell érniök, az természetes, mert szerzőik ismerik a szinpadi hatás titkait, tudják, hogy mi kell a közönségnek, mi tetszik neki legjobban, min mulat, tehát igyekeznek a közönség izléséhez alkalmazkodni; igy van aztán, hogy bizonyos foku külső sikert rendszerint elérnek ugyan, de ők maguk is jól tudják, hogy darabjaiknak vajmi kevés benső értéke van. Nem is aspirálnak müveikkel a halhatatlanságra, megelégszenek azzal, hogy darabjaik egy bizonyos ideig müsoron maradjanak s minél többször adassanak; ez hoz valamit a konyhára s egy kis dicsőséget is szerez, no meg irigyeket a kedves kollegák között. Szinész pedig soha se veszi rossz néven, ha a kollegák egy kicsit irigykednek rá.

A dicsőségnek ebből a válfajából kijutott Follinus Aurélnak, az »Öreg« szerzőjének is s ha egy csomó karikatura alak belesodortatva lehetetlen helyzetekbe, a melyeknek kibonyolódás után nem is egy, de négy házasság a vége, megtarkázva kacagtató jelenetekkel — vigjátékot ad, de akkor Follinus kitünő vigjátékot alkotott, de szerény véleményünk szerint a világért sem olyat, a melynek sikerét bensőnek lehetne nevezni.

Karász Viktorral a fontoskodó, de korlátolt ügyvéddel, a darab egyik legjobban sikerült alakjával szólva — az tény, hogy a közönség kitünően mulatott s elég, ennél többet nem is vártunk s ezért is nagyon hálásak vagyunk Follinusznak, mert az ilyesmit a mi vigjátékiróinktól nem igen szoktuk meg. Az »Öreg«, ha alakjai nem is ismeretlenek előttünk, eléggé gazdag mulattató jelenetekben, hogy felderitse a szórakozni, nevetni vágyó publikumot.

Hőse a darabnak természetesen maga az »öreg«, Rélay Kálmán magánzó (Szendrei) a ki daczára 47 évének s tar fejének nagy kedvelője a szépnemnek s bizonyos sikerekkel is dicsekedhetik; e mellett léha, könyelmü bácsi, a ki családjával nem törődve csak kedvteléseinek él a mivel sok bajnak lesz az okozója. Ugyanis Rélay a többek között udvarolt egy leánynak, Hajnal Ilonának (Horváth Paula), a kinek házasságot igért s a ki folyton a sarkákan van, hogy teljesitse igéretét s mutassa be Rélay a családjának. Egy alkalommal akkor állitt be Rélayhoz, mikor ez estélyt ad s azon jelen van Gombos Pál (Hegyesi) gazdag háztulajdonos is a leányával, Irmával (Kövy Kornélia), a ki Rélay Kálmán fiának Arthurnak (Tompa) a jegyese; Rélay szeretné eltávolitani a háztól, fia ugyanezt akarja s a leányt egy kocsiba ültetve elviszi az estélyről; azt azonban észreveszi a leendő após, Gombos Pál, dühbe jön, nőcsábitónak tartja Arthurt s kijelenti Rélaynak, hogy a házasságból semmi sem lesz. Rélay dühében kiutasitja Gombost házából. A szerelmesek természetesen el vannak keseredve, de özv. Szegfi Károlyné (P. Szép Olga) rokonuk elsimitja az ellentéteket s közben meghóditja Rélayt s mindenki azé lesz a kit szeret.

Ez volna igen rövid kivonata a darabnak a tulajdonképeni magva a bonyodalomnak, a mi bizony igen vékonyka bonyodalom volna, ha nem volnának mellékszereplők, a kik a tulajdonképpeni bonyodalmat szolgáltatják apró okvetetlenkedéseikkel.

Ennek a darabnak tulajdonképpen nem is a meséje mulatságos, ha nem az egyes alakjai kik közül legsikerültebb Tőrös Tihamér ügyvéd (Czakó) és Kéri Tihamér tőkepénzes (Kővessy) bár az előbbi korántsem eredeti alkotás, hanem ügyes kópiája Kock Pál ügyvédjének a ki ha jól emlékezünk a »Milliomos« cz. regényében fordul elő. Maga a cselekmény nehezen indul meg s csak a második felvonásban kezdünk érdeklődni az iránt a mi a szinpadon történik, a vége megint ellapul, ugy hogy jóformán csak a második felvonás a mi jó a darabban, de ez után annak a ki nevetni szeret bő alkalmat nyujt a nevető idegek működésbe hozatalára.

Van a darabban egy kis franczia utánzatu pikantékia is, helyenkint jó adaggal, de messzire elmaradva a franczia könnyed, erklemes pikantéria mögött.

Az előadás sikerültebbek közé sorozható, ha leszámijuk a jelenetenkint előforduló nyelvbotlásokat s a szerepek kellő tudásának hiányát.

Szendrei a nőkért rajongó bonvivant Rélayt meglehetős sikerrel adta; alakitása sokkal elfogadhatóbb, mint az »Államtitkár ur« hasonló zsánerü szerepében.

Tompa (Arthur) szépen, természetesen játszotta meg szerepét.

P. Szép Olga organumának fogyatékosságát leszámitva pompás alakitást nyujtott a fiatal özvegy szerepében.

Horváth Paula játéka kissé szintelenebb volt mint máskor.

Hegyessi igyekezett a Gombos Pál esetlen alakját érvényre juttatni s ha ez nem egészen sikerült, nem rajta mult.

Somló Emma az uj naiva tegnap lépett fel először; ezuttal csak annyit mondhatunk róla, hogy kellemes megjelenésü szinésznő; szerepe jelentéktelen volt s igy ezuttal véleményünk nyilvánitását későbbre tartjuk fenn.

Kövessy a Kéri Tivadar szerepében nagy sikert ért el; tegnap egyik legjobb alakitását láttuk.

Balla, Pesti, Kövy Kornélia, Czakó kisebb szerepeiket jól töltötték be.

Ma az uj vigjátékot megismétlik; tegnap a közönség nem tanusitott különösebb érdeklődést s mérsékelt számban jelent meg az előadáson.

—

Opera előadások Nagyváradon. Leszkay dicséretes buzgalommal igyekszik élénké tenni a reportoirt. Minnt haaljuk, a harmad évi kedves emlékü opera előadásokat feleleveniti az idén is. Hanganyag bőven van s Déry Jenő valóságos opera talentum. Több évig is müködött a m. kir. operaházban. »Faust« »Parasztbecsület«. stb. operák, mind fel lesznek elevenitve. A közönség nagy érdeklődéssel nèz ez előadások elé.

REGENY-CSARNOK.

PRADA.

Forditotta **K. G.** 39.

— És szeretetlenül itélek tette hozzá Ottó kissé keserüen.

— Az egyik a másikból következik. A szerelem vakká tesz, a szerelemi hiány éleslátóvá.

— Legkevésbbé a te testvéredet illetőleg.

— Az én testvérem — — az: Prada! És nagyon örülök kedves öreg barátom, hogy nem érted meg azt a napot melyen meg kellett volna tudnod mi rejlik a látszat alatt, mert akkor vége lett volna élted egész boldogságának és. . . .

— A jelleméről való jó véleményének — akarta hozzá tenni, de mégis visszatartóztatta magát, mert félt, hogy egy bizalmas pillanatban többet talál mondani mint eredetileg akart azt pedig épen nem akarta, hogy saját családjára, mondjon olyasmit mi ő rá esik vissza.

— Eltértünk a tárgytól — szólt Ottó — mit határoztál? Ha csakugyan el akarsz menni Amsterdamba. gondoskodom róla, hogy ép bőrrel érj oda, és a mennyire tehetem atyád után is nézek. s tudósitani foglak mindenről

— Igazán derék fiu vagy! magam is azt hiszem, minél többet gondolok rá annál több kedvem kerekedik, hogy engedjek felszólitásának hogy mint állat szeliditő szerepeljek — ez utolsó szavakat azonban csak gondolatban tette hozzá.

— Tehát mikor akarsz elutazni?

— Mihelyt csak lehetséges, ha már meg kell lennie. Szeretném ha holnap már Amsterdamban ebédelhetnék, holnap reggel még lesz elég időm, hogy az öreg Gertával beszéljek, aztán ki a nagy világba. Hogy én még utazzam, ki gondolta volna?

— Örvendek, hogy mégis csak van valakid ki szivesen fogad.

Vilmos grimászolt egyet.

— Igaz igaz ez csakugyan szerencse. És hogy folyik a te dolgod? Már annyira elteltem magammal, terveimmel hogy majd elfelejtettem az én egyetlen barátomat. Sok dolgod van?

— Bizony az üzlet ujra folyik én is beleéltem magam a dologba, azonban még nem megy valami nagyban — — — Ezután nagyot sóhajtott.

— Mindég mondtam, bizony mi ketten rossz sorsra jutottunk.

— Ha még egyszer választhatnék, azt hiszem mindent szivesen abban hagynék és mennék Athénbe.

— Két mankóért?

— Oh az élet ugy is csak nyomorgás.

— Nem gondolsz arra Ottó, hogy ez élet nem is élet tulajdonképen. hanem csak előkészület egy másik magasabb élethez, ut a czél felé?

— Igaz Vilmos mikor téged látlak, halgatlak, magam is azt hiszem, de aztán ismét azt kérdem, vajjon nem csalódással végződik-e ez is? Mi volt rám nézve a szülői szeretet? Atyám élvezte az életet, mikor már nehezebb lett eldobta magától, nekem a töviseket hagyta, mikor a rózsát már leszedte. Anyám mindég ellenem dolgozott, mindég csak panaszát hallottam, hogy rosszul bántam vele. Menyasszonyom nagyon is értelmes volt, mig szüleim ostobául dolgoztak, mindegyikből csak nekem volt károm.

— Ezek is a hamis külszinen csüggöttek, Ottó, az gazi aranyat nem látták.

Ottó megszoritotta kezét.

— Vilmos ha látom a te nyomoruságos életedet, látom hogy hogy használod fel miután szerencsétlen lettél, reményeidből semmi sem maradt meg igazán irigyed vagyok.

— Irigyem? Miért?

— Jellemszilárdságodért, bátorságos bizalmadért. Én olyan gyenge vagyok, segitséget kerestem őt. . . .

(Folyt köv.)

TAVIRATOK

A primás és az autonomia.

Budapest, junius 2. (Saját tud. távirata.) A kath. autonomia ügyében a herczegprimás a papsághoz körlevelet intézett, melyben tudatja azokkal, hogy az összeirás junius 24-én veszi kezdetét.

A körlevélben a primás megösmerteti a papságot az autonomiára vonatkozó előkészitő teendőkkel s többek között inti a papságot, hogy legyen óvatos a választásnál, — »résen kell lennetek« — ugymond — »első sorban önmagatokért, másodsorban a hivekért« s készitsétek elő őket s világositsátok fel, hogy senki meg ne csalhassa fenhéjázó beszédekkel.

A reichsraht elnapolása.

Bécs, junius 2. (Saját tud. távirata.) A reichsrath mai ülésén Badeni a baloldal folytonos lármája között kijelentette: tekintettel arra, hogy a parlament alkotmányos működését erőszakoskodásokkal megakadályozták, hogy ezen erőszakoskodásoknak elejét vegye, állami szükségnek vél eleget tenni akkor, midőn legfelsőbb meghagyás folytán a parlamentet, bizonytalan időre berekesztettnek jelenti ki.

A magyar udvarnagy családjából.

Budapest, jan. 1. (Saját tud. távirata) Apponyi Lajos udvarnagy és családja nyári tartózkodásra Nagy-Apponyba utaztak. Az udvarnagy Fenni leányát eljegyezte Károly László gróf.

A német gazdák köszönete.

Budapest, junius 2. (Saját tud. távirata.) Haugwitz gróf tiszteletbeli elnöke a német mezőgazdák egyesületének, amelynek képviselői nemrégiben Magyarországot beutazták, Csorbáról a következő táviratot küldte Bánffy báró miniszterelnöknek:

»Szivünk érzelmeinek engedve, kellemes kötelességet teljesitünk, midőn Excellentiádnak, a magyar szent korona országaiban tett, előttünk mindörökre feledhetetlen körutazásunk végével, megemlékezve azon ünnepélyes és meleg fogadásról, amelylyek az ország minden részében találkoztunk szivből eredő, mélyel érzett hálánkat kifejezzük.

A százötven német mezőgazda diszelnöke nevében: Haugwitz gróf.«

Egy kir. tanácsos halála.

Arad, jun. 2. (Saját tud. távirata. Végh Aurél kir. tanácsos volt képviselő hirtelen elhalt.

A hálás Vasmegye.

Szombathely, junius. 3. (Saját tud táv.) Vasvárm. törv. bizottságának igen sok tagja kivánatára junius 9. rendkivüli közgyülés egybehivatott, ama czélból, hogy a törvényhatóság rójja le háláját és alattvalói hódolatának adóját O felsége iránt, azon kegyeletes elhatározásáért, melylyel néhai III. Béla király és Anna királyné maradványait a koronázási templomban elrendelte.

Vilmos császár sportdiadala.

Castborirne, jun. 1. (Saj. tud. táv.) A tegnapi regattában a német császár yachtja győzött és elnyerte dijul a kitüzött arany serleget.

Elhuuyt német festő.

Berlin, jun. 1. (Saj. tud. táv.) Heyden történeti képfestő meghalt.

Magyar lovak a görögöknek.

Fiume, junius. 2 (Saját tud. távirata.) Temesvárról ma ismét 250 ló érkezett Fiuméba, melyeket a görög kormány részére a »Mede Lloyd gőzös Pireusba szállit.

KÖZGAZDASAG.

A **hegyi választmány ülése**. A nagyváradi szőlőbirtokosok hegyi választmánya tegnap délután hoszszabb ülést tartott, a melyen több fontos ügy került tárgyalásra. Dr. Sipos Árpád elnöklete alatt jelenvoltak: dr. Molnár Imre, Tichy Gyula, Farkas Imre, Füredy László, Székely Sándor, Márkus János hegybiró. dr. Kutiák Ágoston, Kaczián Károly, Guttman József, Bordé Ferencz, Csobánczy Lajos, Széles Lajos, Wiener Miksa, Kugler Albert és Rothman Jakab.

A hegyhiró jelentése szerint a nagyváradi hegyen a közbiztonság és közegészségügy jó volt, mert nagyobb bünesetek nem fordultak elő; egy pajta leégett. Meghalt a hegyen 2 egyén. A termés nem igérkezik kielégitőnek s csak szilva és dió lesz bővebben. A permetezést már megkezdték. — A jelentést tudomásul vették.

Az elnök bejelentette, hogy az ápril elsőjén dult felhőszakadás az utakat megrontotta. Kérelmére a városi tanács az utak kijavitása czéljából 1269 frt rendkivüli segélyt utalt ki. Az összegért jegyzővi köszönetet szavaztak.

A polgármesterhez kérvényt ad be a választmány, hogy a hegyőröket felvegyék a városi nyugdijjogosultak közzé, azon összegig, a mennyit fizetésükbe a városi pénztár fizet.

A hegyi rendtartásra vonatkozó szabályrendeletek kidolgozására az elnököt kérték fel.

Kimondották, hogy jövőre csak 1 holdnyi területig permeteztet a szőlőtelep. Nagyobb területeket a tulajdonos saját embereivel és müszereivel köteles permetezni.

A tanácsot megkeresik, hogy a szüreti iskolai szünidők ujabb rendszeresitéséért a tanács irjon a tankerületi főigazgatóhoz vagy a miniszterhez.

A napszámot ezután minden hét szombatján közzé teszi a hegybiró.

Még több apróbb ügyet intéztek el s az ülés véget ért.

Nagyváradi hetivásár

Vásári árjegyzék a nagyváradi piaczon 1897. junius hó 2-ik napján tartott vásárban eladott termesztmények és élelmiszereknek.

Tiszta buza 7.40 Uj buza 7.20 Kétsz. buza 5.80—.5.60 Rozs 5.70—5.50 Árpa 4.10—400. Zab 5.20—5.— Tengeri 4.— uj 3.80 Borsó 15.— Oencse 16.00 Bab 8·00. Köleskása 12.00 Burgonya 2.40. 100 kiló Lángliszt 13.20. Zsemlyeliszt 12.— Fehérkenyér liszt 11.40 Barnakenyér liszt 10.40 széna fuvarral 2.40. Szalma fuvarral 1.50 Szalona 57.—, 6 kiló zsup-szalma —08, 150 dkgr, alom-szalma —04. 1 köbm. bikkfa 3.10, tölgyfa 2.90 cserfa 3.35 100 kiló Marha hus —52, Öntött gyertya —54, Lámpaolaj —50. 1 liter O-bor —50. Uj-bor —40. Pálinka —34, Szilva pálinka—80, Szesz —85. 1 mm. kősó 10.70 nyers fagyu 25—, olvaszt. fagyu 36—, szappan 25.—, birka gyapju —00 magyar gyapju 00·—. Egy hektoliter ó-bor 31.00 uj bor. 21·—, mész 1.30, kemény faszén 1.60, puha faszén ·—, kendermag 7.50 köles 6.00 lepcze 12.50, dió 19·—, mogyoró —,— aszu szilva 22.—. Egy kilogramm savanyu káposzta 12, szalonna 60, sertéshus 56, juh-hus 34, veres hagyma 8, fog-hagyma 25, bors 1·10, paprika 1·30 barnakenyér 10. Egy liter kőolaj 20, 1 mm. Bükköny 0.00 mm. Luczernamag —·—. frtig, 1 mm. Lóhere —·—·— 1 mm Burgondi —.

Forgalmi kimutatás 1897. évi junius hó 2-ről: Tiszta buza körülbelül 300 hltr, kétszeres buza 100 hltr, rozs 350 hltr, árpa 100 hltr zab 100 hltr, tengeri 400 hltr, burgonya 350 hltr. Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 90 drb, félhizott 120, sovány 200, süldő 250, malacz 500, hizott marha 12, jármas ökör 460, fejős tehén 395, borju 350, bivaly 7, juh és kecske 1000 ló 477.

Marha ártáblázat 1897. junius hó 2-ről egy pár első rendü jármas ökör 300—355 egy pár másodrendü jármas ökör 220. 280 egy pár harmadrendü jármas ökör 150. 215. 1 pár fejős tehén 115—215. 1 drb. vágó ökör 250 kgr. 65—90 1 drb vágó tehén 150 kgr. 46—65, 1 drb. veres borju 8—14 1 drb. fél éves borju 18—24 1 drb. egy éves borju 25—34. két éves borju 34,—56 1 pár hizott sertés 50, 80. 1 pár fél éves 20. 26 1 pár egy éves sertés 38. 46, 1 pár két éves sertés 58, 78, egy drb. jó igás ló 55. 95 1 pár ökörbőr 16—22. egy pár tehénbőr 11—15 1 jubőr 4.50—6.50, 1 pár lóbőr 5.—10.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. junius 2-án.

Magyar aranyjáradék 4%	121.30
Magyar koronajáradék	99.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4½%	123.—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2½%	105.50
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.50
Magyar földtehermentesitési kötvény 4%	97.50
Italmérési jog megváltási kötvény	10.75
Horvát-szlavon földtehermentesitési kötvény	97.75
Magyar nyeremény sorsjegy-kölcsön	154.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	142.—
Osztrák járadék papirban	101.57
Osztrák járadék ezüstben	101.75
Osztrák járadék aranyban	123.—
Osztrák korona járadék	100.75
1860. osztrák államsorsjegyek	143.—
Osztrák magyar bankrészvény	953.—
Magyar hitelbank részvény	392.—
Osztrák hitelintézeti részvény	362.40
Osztrák-magyar államvasuti részvény	353.—
20 frankos arany (Napoleondor)	950.—
Német birodalmi márka	58.62
London vista	119.55
Páris vista	47.53
20 márkás arany	11.27

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Bérlet 31-ik szám. Páros.

Bérlet 31-ik szám. Páros.

Nagyvárad, 1897. évi junius 3-án,

az arad-nagyváradi szintársulat által.

Este fél 8 órakor rendes helyárakkal:

Másodszor:

AZ ÖREG.

Vigjáték 3 felvonásban.

Kezdete fél 8, vége 10 órakor.

UJ VASUTI MENETREND.

Érvényes 1897. május 1-től.

Vonat indul Nagyváradról.	Vonat érkezik Nagyváradra.
Püspökladány-Budapest felé gyorsvonat 8^{43} regg., 2^{37} éjjel, személyvonat 11^{32} d. e., 2_{22} d. u., 11^{04} éjjel.	**Budapest-Püspökladány** felől gyorsvonat 7^{08} este, 2_{11} éjjel, személyvonat 7_{22} reggel, 3^{4}_{2} d. u., 1^{48} éjjel.
Kolozsvár felé gyorsvonat 7^{15} este, 2^{18} éjjel. vegyesvonat 1_{22} d. u.. személyv. 3^{58} délután, 2^{06} éjjel.	**Kolozsvár** felől gyorsvonat 2^{30} éjjel, 8^{38} reggel, személyvonat 10^{44} éjjel, 11^{17} d. e. vegyesvonat 8 reggel.
Csaba-Arad-Szeged felé személyvonat 10_{2}^{0} d. e., 4_{2}^{5} d. u., vegyesvonat 7^{30} este.	**Arad-Szeged-Csaba** felől vegyesvonat 8^{30} r., személyvonat 9^{31} d. e., 5^{30} d. u.
Belényes-Vaskóh felé vegyesvonat 4^{10} reggel, 2^{27} d. u.	**Vaskóh-Belényes** felől vegyesvonat 8^{47} d. e. 9^{17} este.
Érmihályfalva felé vegyesvonat 6^{50} r., 5^{45} d. u.	**Érmihályfalva** felől vegyesvonat 8^{21} r., 9^{14} este.
Ősi-Kót-Gyoma felé személyvonat 5^{50} r., vegyesvonat 2^{37} d. u.	**Gyoma-Kót-Ősi** felől vegyesvonat 9^{20} d. e személyvonat 9^{33} este.
Nagyvárad-Püspök-Félixfürdő. *(Nagyváradról indul)* 9^{50} reg., 4^{45} d. u. — *Vásártérről* 8^{15} regg., 2_{20} d. u. és 4^{35} d. u., 6^{3}_{2} este. (9^{16} reggel csak vasár- és ünnepnap.)	**Félix- és Püspökfürdőből** 9 regg., 11_{2}^{7} d. e., 6^{18} este. — *Vásártérre* 9^{50} regg., 11^{3}_{2} d. e., 4^{08} d. u., 6^{30} este, 8^{07} este, 9_{2}^{4} este. (10^{38} este csak vasár- és ünnepnap.)

A fürdővonatok csak szept. 15-ig közlekednek.

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

172 2—3

Fontos
a n. é. gazdaközönségre
nézve.

Raffia háncs valódi
(kertészeti czélokra.)

25—50—100 kiló vételnél 1 kiló 40 kr
kevesebb vételnél . . . . 1 kiló 44 kr

Raffia háncs braziliai
(szőllő kötésre.)

25—50—104 kiló vételnél 1 kiló 24 kr
kevesebb vételnél . . . . 1 kiló 28 kr

Permetezéshez való czikkek
(kékkő, vegytiszta rézgálicz.)

50—100 kiló vételnél . . 1 kiló 30 kr
kevesebb vételnél . . . . 1 kiló 32 kr

Zöld- vagy vasgálicz.

50—100 kiló vételnél . . . 1 kiló 5 kr
kevesebb vételnél . . . . . 1 kiló 8 kr
Szóda kristályokban 100 kiló 5 frt — kr
kevesebb vételnél . . 1 kiló — frt 6 kr

Továbbá:

Ragosin gépolaj, cséplő és más gépek kenéséhez,
hordóvételnél . . 100 kiló 25 frt 50 kr
kimérve . . . . . 1 kiló — frt 28 kr
Kocsi kenőcs, valódi tiszta uszó kék vagy sárga szinü 100 kiló 12 frt.

Kapható: ***Janky Antal*** kereskedésében, Nagyvárad, Szt.-László-tér.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hirneves háziszer ellentállt az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbizható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik köszvénynél, csúznál, tagszaggatásnál és meghüléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltetik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerü háziszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszertárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bovásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbértékü utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony“ védjegy és Richter czégjegyzés nélkül mint nem valódit utasitsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTADT.

A m. kir. szab. osztálysorsjáték ügyében.

Figyelmeztetés.

Mint a m. kir. szab. első *Osztálysorsjáték* nagyváradi

főelárusitója

van szerencsém a n. é. közönség szives figyelmét az iránt felhivni, idejekorán előjegyzés álla, magát biztositani, hogy minden reáfizetés nélkül sorsjegyhez jusson.

A rendkivüli érdeklődés, mely ezen gyönyörü tervezettel biró osztálysorsjátékok iránt már is mutatkozik, ugyanazt az eredményt szülheti, a minőt Németországban, (a hol évek óta a nagy közönség kedvencz játékát képezi) t. i. hogy a huzás előtt csak magas ágioval lehet sorsjegyhez jutni.

Összesen 100.000 lesz kibocsájtva, melyek közül 50.000-re okvetlen nyeremény jut.

A főnyeremény a legkedvezőbb esetben

„Egy millió korona“.

Ezen kivül van számos nagy nyeremény és pedig: 400.000, 200.000, 100.000, 90.000, 80.000, 70.000, 60.000, 50.000 stb. korona értékben és a legkisebb nyeremények is többre rugnak a sorsjegyek vétel áránál.

Az első huzásra a következő *eredeti árakon* kaphatók nálam sorsjegyek:

Egy egész eredeti sorsjegy	. . .	**6** frt — kr.
Egy fél	»	**3** » — »
Egy negyed	»	**1** » **50** »
Egy nyolczad	»	— » **75** »

Végül figyelmébe ajánlom a n. é. közönségnek, **okulva a multakon szükségletét csakis a helyi piaczon beszerezni,** ezáltal rendkivül sok kellemetlenségtől óvja önönmagát a kicserélés, illetve a megüjitásnál és azonnali kifizetésnél. A huzáskor **minden nevezetesebb nyeremény után sürgönyileg leszek értesitve, mely üzletemben nyilvánosan kiragasztva lesz.**

Teljes tisztelettel előjegyzéseket elfogad

Kiss Dávid

a m. kir. sz. osztálysorsjáték nagyváradi **főelárusitója**
különleges tőzsde.

Viszontelárusitók oly árban kaphatnak sorsjegyeket, mint az igazgatóságnál.

A Nagyvárad-Szőllősi-Gőz-Sörgyár ujvárosi vendèglője
a Zöldfa-utcza sarkán.

Van szerencsém a n. é. közönséget tudatni, hogy a ***Nagyvárad-Szőllősi-Gőz-Sörgyár*** által ***Nagyváradon a Zöldfa-utcza, Nagypiacz-téri sarkon*** teljesen ujonnan, a legmodernebb igényeknek megfelelőleg berendezett

éttermet és sör-csarnokot

kezelésbe vettem s azt

ma, csütörtökön este DULA MIKLÓS zenekara közreműködése mellett

ÜNNEPÉLYESEN MEGNYITOM.

Mint a helybeli viszonyoknak éveken át gyakorlati jó ismerője mindenképen azon leszek, hogy ezen központi helyiségben **legizletesebb ételek és kitünő italok,** u. m. **folyton frissen csapolt „László-sör“, tisztán kezelt eredeti boroknak** a lehető legpontosabb kiszolgálásával a n. é. közönség ebbeli igényei kielégitessenek. Ez alapon remélve nagy mérvü b. pártfogását, maradok szolgálatára készen

kiváló tisztelettel **Róth Ferencz,** bérlő.

Délelőttönként mindig kitünő friss villásreggeli! — Frissen csapolt sör! — Ebéd és esti étkezések havonkint igen jutányos árban!

Nyomatott laptulajdonos: Szent László-nyomda-részvénytársaságnál Nagyváradon.